

GLASILO BELUPO

Prof. dr. sc. IGOR FRANČEVIĆ:
INTERAKCIJE LIJEKOVA
U POZORNOSTI
JAVNOSTI

20

11. BELUPOVO
MJERENJE ZDRAVLJA
OKUPILO STOTINE
KOPRIVNIČANACA

14

Mr. sc. DARKO TAKAČ, mag. pharm., PREDSJEDNIK
HRVATSKOG FARMACEUTSKOG DRUŠTVA

**LIJEK NIJE ROBA, LIJEK JE
STRATEŠKI PROIZVOD U
SUSTAVU ZDRAVSTVA**

8

Alergija? **BELODIN**

Rješava problem u korijenu

Belodin A sadrži loratadin. Za oralnu primjenu. Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a

Na
nu.

a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

SADRŽAJ

POSLOVNA KRONIKA

- 6 PODRAVKA U KATARU
PODRAVKA POTPISALA UGOVOR
O DISTRIBUCIJI S VELIKIM
KATARSKIM DISTRIBUTEROM
- 6 REZULTATI POSLOVANJA GRUPE
PODRAVKA ZA PRVI KVARTAL
2017. GODINE
- 7 NOVI OKUSI NUTRIXE JAGODA I
KAVA
- 7 DUŠAN TOMAŠEVIĆ IMENOVAN
POTPREDSJEDNIKOM ZA
OPERATIVNU EFIKASNOST, A
VELIMIR VRHOVSKI DIREKTOROM
SEKTORA INFORMATIKA

RAZGOVOR

- 8 LIJEK NIJE ROBA, LIJEK JE
STRATEŠKI PROIZVOD U
SUSTAVU ZDRAVSTVA

INTERVJU S MR.SC. DARKOM
TAKAČEM, MAG.PHARM.,
PREDSJEDNIKOM HRVATSKOG
FARMACUTSKOG DRUŠTVA

ZDRAVLJE SE GRADI SRCEM

JEDANAESTI ROĐENDAN MJERENJA ZDRAVLJA

BELUPO NAS JE PODSJETIO DA SE IS POLA SRCA MOŽE ŽIVJETI

14

ZDRAVSTVENA POLITIKA

- 13 MINISTAR KUJUNDŽIĆ:
DOSTUPNOST I VISOKA KVALITETA
ZDRAVSTVA TRAŽI I POVEĆANJE
PRIHODA
KAKO SANIRATI ZDRAVSTVENI
DUG OD OSAM MILIJARDI KUNA!?

ZDRAVLJE

- 18 ŠTO NAM KAŽE ZDRAVSTVENA
STATISTIKA?

LIJEČNIČKI KUTAK

- 19 BRINEMO LI O SVOJIM KOSTIMA

RAZGOVOR

- 20 INTERAKCIJE LIJEKOVA SVE ČEŠĆE
POSTAJU ZANIMLJIV ASPEKT
PRIMJENE LIJEKOVA
PROF.DR.SC. IGOR FRANČEVIĆ,
INTERNIST I KLINIČKI
FARMAKOLOG, U CENTRU ZA
EKSPERTNU MEDICINU, ZAGREB

PREDSTAVLJAMO

- 22 NAŠA PREDNOST JE
FLEKSIBILNOST I BRZINA U
DONOŠENJU ODLUKA
DAMIR BIBEZIĆ, DIPL.OEC.,
DIREKTOR IZVOZA FARMAVITE

AKTUALNO

- 23 BELUPOVI DERMATOLOŠKI
PREPARATI NEZAIBILAZNI U
TERAPIJI PSORIJAZE
SMEDEREVSKI LIJEČNIČKI DANI
- 24 ZAHTJEVIMA I PROCEDURAMA
NA TAKO VELIKOM TRŽIŠTU
TREBAMO SE BRZO I EFIKASNO
PRILAGOĐAVATI
REGULATORNE PROMJENE NA
TRŽIŠTU RUSIJE I ZEMLJAMA
ČLANICAMA EUROAZIJSKE
EKONOMSKE UNIJE (EAEU)
- 27 UPRAVO OBITELJSKI LIJEČNICI
OBJEDINJUJU I KOORDINIRAJU
ZDRAVSTVENU SKRB PACIJENATA

IMPRESSUM

GLASILO BELUPO

ISSN: 13312286 - Izdavač: BELUPO d.d. - Lijekovi i kozmetika - Ulica Danica 5 - 48000 Koprivnica - www.belupo.hr - www.zdravob
udi.hr - www.belupo.com - E-mail: public.relations@belupo.hr - Glavna i odgovorna urednica: Snježana Foschio-Bartol
- Urednik: dr. Ivo Belan - Lektura: Sanja Sabljar - Grafička priprema i dizajn: Gens '94 d.o.o. - Tisak: Printera grupa,
Sveta Nedelja - Redakcija: I Savica 36, 10000 Zagreb - Telefon: 01 2481 201; Fax: 01 2371 411 - Naklada 1500 primjeraka

- 28 CARDIOS- MEĐUNARODNI
KONGRES KLINIČKE
KARDIOLOGIJE I SRČANE
INSUFICIJENCIJE

MEDICINA I BIZNIS

- 28 EDUCIRATI FARMACEUTE DA BUDU
I PROPISIVAČI KAKO BI POMOGLI
LIJEČNICIMA U PRIMARNOJ
ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI
- 29 ZNANSTVENICI IDENTIFICIRAJU
VIRUSE KOJI PRIJETE
PANDEMIJAMA

BELUPO KLUB

- 30 BELUPO JE JEDAN OD NAJBOLJIH
POSLODAVACA U HRVATSKOJ
MORANA BUZEĆAN RAK, DR.MED.
- 30 NADAM SE DA ĆU SVOJIM
MARLJIVIM RADOM DOPRINIJETI
RASTU KOMPANIJE
MILICA ZAILAC, DIPL.IUR.

KRONIKA

- 31 PODRAVKA NA MICROSOFT
WINDAYS17 KONFERENCIJI U
POREČU
- 32 ZAŠTO SE BELUPO RAZLIKUJE OD
DRUGIH?
KAKO SMO PROVELI DAN NA
SNIMANJU U SLUŽBI LOGISTIKE I
SKLADIŠTU GOTOVIH PROIZVODA
ZA DOMAĆE TRŽIŠTE
- 34 ZA ŽIVOT DOVOLJNO JE I POLA
SRCA
ŽELJKA HRŽENJAK, PREDSTAVNICA
UDRUGE "VELIKO SRCE MALOM
SRCU" U KOPRIVNIČKO –
KRIŽEVAČKOJ ŽUPANIJI

PSIHOLOGIJA POSLOVANJA

- 36 TKO VAM JE NAJVEĆI PROTIVNIK?
VAŠ VLASTITI EGO!

SPORT

- 38 HENDRIX – SAVSKI
POLUMARATON

DOGAĐANJA

- 38 PRIPRAVNICI ČETVIRTE SHAPE
GENERACIJE U OBILASKU TVORNICA
- 38 12. SAMOSTALNA IZLOŽBA
MARINE DVORSKI

UVODNIK

Poštovane čitateljice i čitatelji,

u mjesecu koji smo netom ispratili imali smo brojne poslovne aktivnosti – u pet smo liječničkih ordinacija izmjerili zdravlje stotinama naših sugrađana, nove smo Belupove tvornice izgradili srcem, bojali smo život plesom, veseljem, smijehom i zabavom. Ostali su darovi došli sami od sebe.

Što smo stariji, vjerujemo da se milijardu stvari treba poklopiti kako bi bili sretni. Djeca su tome čista suprotnost i za zadovoljstvo, radost i smijeh im treba iznimno malo. Tek muzika i ples. Kako sretni ljudi žive u okolnostima u kojima se trenutačno nalaze i tome prilagođavaju svoj stav, tako i svaki dan ima iskru radosti i mali paketić sreće, samo ako se dovoljno zagledamo u njega. Pokazao je to i nastup četrdesetak, kako najmlađih tako i onih malo starijih članica Plesnog studija Jump koje su party mjerenja zdravlja začinile brzim ritmovima break i jazz dancea.

Slušajući ljude oko sebe naši su stalni suradnici – liječnici i medicinske sestre – potvrdili da su ljudi željni slušanja. Jer svaka osoba ima svoju jedinstvenu priču. I to je zaista istina. Fokusiranje na dobro, pozitivno i vedro donosi više svjetla u naš život. Jer, život nije generalna proba i nismo ovdje kako bismo dočekali pljesak.

Mi u Belupu to ponajbolje znamo. I zato – život i zdravlje gradimo srcem.

Do sljedećeg čitanja za mjesec dana, zdravo nam budite.

Vaša

Snežana Foschio-Bartol,
Glavna i odgovorna urednica

PODRAVKA U KATARU

Podravka potpisala ugovor o s velikim katarskim distributerom

PODRAVKA DOBIVA JAKOG PARTNERA KOJI ĆE JOJ OMOGUĆITI ULAZAK NA SVA PRODAJNA MJESTA U KATARU TE DUGOROČNI RAZVOJ POSLOVANJA NA JEDNOM OD KLJUČNIH TRŽIŠTA REGIJE BLISKI ISTOK I SJEVERNA AFRIKA

Podravka je u Kataru u sklopu programa posjeta predsjednice Republike Hrvatske, Kolinde Grabar-Kitarović, predsjednika Hrvatske gospodarske komore Luke Burilovića i delegacije hrvatskih gospodarstvenika potpisala ugovor o distribuciji s renomiranim katarskim distributerom, Arabian Supplies, podružnicom jedne od najjačih katarskih grupacija, Tadmur Holding.

Ugovor su potpisali Hany Al Sayed, gene-

ralni direktor Arabian Supplies-a i Nermin Salman, izvršni direktor Podravke Gulf FZE. Iako je Podravka na tržištu Katara prisutna dvije godine, potpisom ugovora s tvrtkom Arabian Supplies, Podravka dobiva jakog partnera koji će joj omogućiti ulazak na sva prodajna mjesta u Kataru te dugoročni razvoj poslovanja na jednom od ključnih tržišta regije Bliski istok i Sjeverna Afrika.

Podravka je na ovom tržištu u posljednje

dvije godine intenzivirala svoje poslovanje otvaranjem vlastite podružnice u Jebel Ali Free Zoni, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Podravka je aktivno prisutna u 9 zemalja regije Bliski istok i Sjeverna Afrika te bilježi odlične poslovne rezultate. Svoje poslovne procese prilagodila je specifičnostima ovog tržišta i potrebama stanovnika te je kompletan asortiman prilagođen komunikaci-

REZULTATI POSLOVANJA GRUPE PODRAVKA ZA PRVI KVARTAL 2017. GODINE

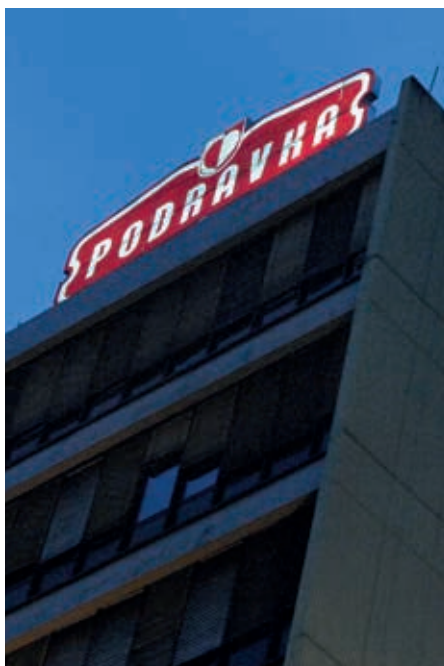
Prihod Grupe Podravka u prvom tromjesečju 913,2 milijuna kuna

Prihodi od prodaje Grupe Podravka u prvom tromjesečju 2017. godine iznosili su 913,2 milijuna kuna. Na kretanje ukupnog prihoda od prodaje u Grupi Podravka, koji je niži u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 83,9 milijuna kuna, utjecala je prodaja poslovnog programa pića, ukidanje dijela mesnog asortimana, poremećaji na tržištima regije Adrija uslijed izvanrednih okolnosti povezanih s najznačajnijim kupcem, promjena distributera za tržište Zapadne Europe te privremeno smanjivanje prodaje glavnom distributeru na tržištu Rusije.

Grupa Podravka ostvarila je u prvom tromjesečju ove godine više od 70 posto prodaje na inozemnim tržištima.

Tijekom ožujka pojačane su marketinško-prodajne aktivnosti koje već u travnju daju pozitivne pomake u prodaji.

Ostvarena bruto dobit u prvom tromjesečju

iznosi 320,6 milijuna kuna, a neto dobit 18 milijuna kuna. Najveći utjecaj na smanjenje iskazane neto dobiti imali su, između ostalog, veći troškovi realiziranih opcijskih dionica u navedenom razdoblju.

Kada je riječ o strateškim poslovnim područjima Grupe Podravka, posebno vrijedi istaknuti pozitivna kretanja u segmentu Farmaceutika čiji su prihodi iznosili 189,6 milijuna kuna, što predstavlja rast od 4 posto u odnosu na usporedno razdoblje prethodne godine. Na navedeni rast prodaje najviše su utjecali vlastiti brendovi koji su ostvarili rast prihoda od 4,3 posto.

Prosječna dnevna cijena dionice Podravke u promatranom razdoblju bila je 21,7 posto viša u odnosu na usporedno razdoblje, a istodobno je došlo i do rasta prosječnog dnevnog broja transakcija, količina i dnevnog prometa.

o distribuciji terom

jom na arapskom jeziku, razvijeni su potpuno novi proizvodi, a uspješno je provedena i halal certifikacija.

- Osim Katara, početkom godine su dogovoreni dugoročni projekti s lokalnim partnerima u Omanu i Kuvajtu, a stvorili smo pretpostavke i za skori početak sustavne obrade Egipta, Bahreina, Iraka i Libanona. Inicijalni rezultati pokazuju kako su kupci i potrošači najbolje prihvatili Vegeta dodatke i juhe, Kviki snack, Lino kremne namaze, Lino Pillows te Podravka ajvar. Pritom, vodimo brigu i o potrebama velike zajednice Hrvata u Kataru koji, željni proizvoda poput Vegeta dodataka, juha, Čokolina, Lino

lade, Podravka ajvara i ostalih proizvoda, iščekuju širenje asortimana i još jaču prisutnost Podravke kao najjače hrvatske pre-

hrambene kompanije, istaknuo je Nermin Salman, izvršni direktor Podravke Gulf FZE.

Novi okusi NUTRIXE jagoda i kava

Belupo je hrvatsko tržište enteralne prehrane obogatio s dva nova okusa NUTRIXE i to okusom jagode i kave. NUTRIXA je visokokalorična, visokoproteinska tekuća hrana s dodanim vlaknima za potpunu, uravnoteženu prehranu. Radi se o hrani za posebne medicinske potrebe, a namijenjena je za dijetalnu prehranu bolesnika s malnutricijom ili rizikom njezine pojave. Može se koristiti kao jedini izvor prehrane ili kao nadopuna prehrani, a daje se samo uz liječnički nadzor.

Inače, NUTRIXA je na tržištu prisutna u pakiranju od 200 ml u četiri različita okusa:

- NUTRIXA - okus čokolada
- NUTRIXA - okus vanilija

- NUTRIXA- okus jagoda
- NUTRIXA- okus kava

Dušan Tomašević imenovan potpredsjednikom za Operativnu efikasnost, a Velimir Vrhovski direktorom Sektora informatika

Uprava Podravke d.d. donijela je odluku o imenovanju Dušana Tomaševića za potpredsjednika za Operativnu efikasnost.

U svojoj bogatoj poslovnoj karijeri obnašao je mnoge značajne dužnosti, između ostalih bio je predsjednik Uprave Gavri-

lović d.o.o., predsjednik Uprave Danice d.o.o., član Uprave Podravke zadužen za financije, predsjednik Uprave PIK Vrbovec, predsjednik Uprave Purisa d.d., a na sadašnju poziciju dolazi s mjesta predsjednika Uprave Hrvatske banke za obnovu i razvitak.

Na mjesto direktora Sektora informatika imenovan je Velimir Vrhovski, gdje dolazi s mjesta pomoćnika direktora Sektora tržište RH. U Podravki je, između ostalih, radio na radnim mjestima direktora Sektora logistika, Sektora informatika i direktor Sektora tržište RH.

Predsjednik Hrvatskog farmaceutskog društva, mr. sc. Darko Takač, farmaceut specijalist iz oblikovanja lijekova (farmaceutske tehnologije), u svojoj je profesionalnoj karijeri obavljao različite stručne poslove magistra farmacije u farmaceutskoj praksi kao i rukovodeće funkcije u farmaciji i zdravstvu. Aktivan je član Hrvatskog farmaceutskog društva od 1986. godine i dugogodišnji predsjednik Udruženja farmaceuta regije Zagreb HFD-a. Svoje stručne i znanstvene aktivnosti usmjerio je na razvoj farmaceutske struke, bolje prepoznavanje i vrednovanje mjesta i uloge ljekarništva u našem

stratešku ulogu ljekarničke skrbi u sustavu zdravstva uz funkcionalnije povezivanje s ostalim sadržajnim dijelovima zdravstvenog sustava, usvojiti i primijeniti novu digitalnu tehnologiju kao potporni dio farmaceutskih aktivnosti u medicini i gospodarstvu, iskoristiti razvojni potencijal farmaceutske industrije u Hrvatskoj te razviti i usvojiti nove oblike trajne edukacije i primjene dobre farmaceutske prakse. Ujedno treba sustavno mijenjati, dopunjavati i osnaživati kompetencije magistara farmacije u zdravstvenoj skrbi, znanstveno-istraživačkom radu, racionalnoj i odgovornoj farmakoterapiji, klinič-

Lijek nije proizvod

NEPLAĆENA DOSPJELA POTRAŽIVANJA HZZO-A PREMA LJEKARNAMA ZA IZDANE LIJEKOVE NA RECEPT, U ODNOSU NA UGOVORENI ROK PLAĆANJA OD 60 DANA, IZNOSE U OVOM TRENUTKU VIŠE OD 970 MILIJUNA KUNA

sustavu zdravstva i društvu te na uvođenje suvremenih i nužnih promjena u farmaceutsku praksu. Darko Takač dugogodišnji je član Svjetske farmaceutske federacije (FIP) i član više stručnih tijela i udruga u Hrvatskoj.

B Hrvatsko farmaceutsko društvo obilježilo je nedavno 70 godina rada. Koja je danas glavna uloga i cilj djelovanja HFD-a?

Hrvatsko farmaceutsko društvo samostalna je nacionalna farmaceutska udruga koja je izravni nositelj i baštinik tradicije kontinuiranog strukovnog okupljanja farmaceuta na prostoru Hrvatske, još od davne 1858. godine. Početkom ove godine obilježili smo 70. godišnjicu djelovanja u sadašnjem zajedničkom organizacijskom obliku svih struktura magistara farmacije na području Hrvatske, od vlasnika i suradnika, do ljekarnika, gospodarstvenika, istraživača i sveučilišnih nastavnika. Takvo zajedništvo u početnom razdoblju djelovanja nije bilo moguće zbog tadašnjih društvenih i političkih prilika. U prigodi te obljetnice objavljena je i u javnosti prezentirana stručno-znanstvena knjiga o povijesti Hrvatskog ljekarničkog doma, sjedišta i mjesta djelovanja našeg društva u posljednjih 100 godina (Prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić, Jasenka Ferber Bogdan, prof. pov. umjet., dr. sc. Maja Jakševac Mikša, mag. pharm., Ljekarnički dom – Od privatnog vlasništva do staleškog doma, HFD, Zagreb, 2017.).

Dosadašnje djelovanje i uloga HFD-a nije samo ugrađena u bogatu farmaceutsku baštinu naše nacionalne i europske znanosti, medicine i kemije, već i u uspješno usmjeravanje naše farmacije prema budućnosti i promjenama. Budućnosti u kojoj hrvatska farmacija neizostavno mora preuzeti novu

Financijski problemi u zdravstvu ugrožavaju stabilnost i razvoj ljekarništva i ljekarničkih usluga

Teško financijsko stanje u zdravstvu posljedica je dugotrajne gospodarske i ekonomske krize u državi, stalnog pada broja zaposlenih i loših strukturnih demografskih promjena u društvu, a u manjem dijelu uvjetovano je nečinjenjem potrebnih mjera reorganizacije i racionalizacije u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja kao i neadekvatnim sustavnim i transparentnim upravljanjem zdravstvenim i nezdravstvenim troškovima na svim razinama zdravstvene zaštite. Politički, društveni i socijalni konsenzus za realnu i suštinsku zdravstvenu reformu do danas nije postignut. Sve do sada provedene sanacijske i stabilizacijske mjere imale su prvenstveno kratkotrajni "palijativni" učinak.

Ono što je evidentno za Hrvatsku državu je nedovoljno izdvajanje za zdravstvenu zaštitu, a zadnji podatci govore da je to oko 720 eura po stanovniku godišnje. To izdvajanje je manje od davanja u većini država EU članica iz Srednje Europe (1.200 – 1.500 eura), a značajno manje od davanja najrazvijenijih EU država (3.500 – 6.000 eura). Od nas manja davanja za zdravstvo od članica EU imaju Bugarska, Rumunjska i Estonija. Od ukupnih zdravstvenih troškova 17–20% čine troškovi lijekova (farmakoterapije) što konkretno za Hrvatsku znači 135 do 170 eura po stanovniku godišnje. Temeljnu potrošnju lijekova na recept u financijskom smislu pokriva HZZO osnovnom i dopunskom listom lijekova uz djelomično participiranje pacijenata ili pri-

vatnih osiguranja, dok prema prosudbama oko 10% ukupnih financijskih troškova lijekova (OTC lijekovi i dio receptnih lijekova) pokrivaju samofinanciranjem sami građani, odnosno pacijenti, izvan sustava zdravstvenog osiguranja.

Poslovanje 1.121 hrvatske javne ljekarne izrazito je ovisno o poslovanju s HZZO-om. Danas je ono djelomično ugroženo zbog ugovorene neadekvatne i niske vrijednosti ljekarničke usluge te zbog mogućih dodatnih kašnjenja plaćanja troškova za izdane lijekove. Godišnji proračun HZZO-a za lijekove na recept u kontinuitetu je inicijalno podplaniran i kreće se na razini od 3 do 3,3 milijarde kuna, što je nedostavno za očekivanu realnu potrošnju. Strategija zdravstvenih vlasti u smislu stalnih korekcija, skidanja cijena lijekova daje ograničene rezultate. Potrebna dodatna financijska sredstva naknadno se dobivaju rebalansom proračuna ili povremenim izvanproračunskim sanacijama. Stalni trend blagog povećanja potrošnje lijekova, na razini 3 – 5% godišnje, vidljiv je prvenstveno zbog razvoja medicine i farmakoterapije te starenja stanovništva. Rast je u granicama svjetski priznatih i poznatih trendova za države s dobro razvijenim sustavom zdravstva. Sve ovo ugrožava stabilnost i razvoj ljekarništva i ljekarničkih usluga u Hrvatskoj te je uvjetovalo promjenu u vlasničkoj strukturi pojedinih manjih ljekarničkih ustanova/ljekarni.

TAKAČEM, mag. pharm., PREDSEDNIKOM HRVATSKOG FARMACEUTSKOG DRUŠTVA

roba, lijek je strateški u sustavu zdravstva

HZZO TRENUTNO PLAĆA RAČUNE ZA IZDANE LIJEKOVE IZ LISTOPADA PROŠLE GODINE

koj farmaciji, farmakogenomici, individualiziranoj terapiji, socijalnoj farmaciji i drugim važnim disciplinama koje su relevantne za farmaciju danas i u bliskoj budućnosti. Važno je pri tome optimalno i racionalno koristiti potencijal ljekarništva u funkciji samoliječenja, prevencije bolesti te održavanja kvalitete zdravlja svakog pojedinca.

Promjene u farmaciji danas se događaju neusporedivo brže nego ikada prije. U posljednje vrijeme kao strukovno društvo posebno smo fokusirani na mobilizaciju članstva u cilju "proaktivnog" prihvaćanja svih ovih naznačenih promjena. Ciljevi i djelovanje sekcija i udruženja društva su zbog toga usmjereni prema profesionalnoj trajnoj edukaciji o novim spoznajama i vještinama, poticanju kliničkog i primijenjenog znanstveno-istraživačkog rada, kreiranju, predlaganju i izradi kvalitetnih stručnih strategija, preporuka, smjernica, normi i propisa iz područja zdravstva/ljekarništva... Od niza naših trenutno aktivnih i uspješnih projekata spomenut ću „PharmMED“ kao projekt razvoja kolaborativne/suradničke prakse između mladih liječnika i mladih ljekarnika u okviru stvarnih i realnih slučajeva liječenja i farmakoterapije iz primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, a koji provodimo u partnerstvu s Hrvatskim liječničkim zborom. Takvi projekti osiguravaju bolju povezanost zdravstvenih djelatnika, a time i bolju skrb i učinkovitost hrvatskoga zdravstva.

B Kako magistri farmacije i njihovo strukovno društvo vide i osjećaju krizu i probleme hrvatskog zdravstvenog sustava?

Problemi u poslovanju i radu zdravstvenih ustanova u Hrvatskoj postoje i oni se pokazuju kao negativni rezultati, gubici u poslovanju te kao nesolventnost pojedinih ustanova, stalni nepokriveni dug ustanova prema dobavljačima, duge liste čekanja pacijenata za određene zdravstvene intervencije te kao ograničena dostupnost nekih novih učinkovitih lijekova. Sve to prati naš zdravstveni sustav, a unutar toga i ljekarnički sektor, već duže od 15 godina. Trenutno su gubici ustanova veći od 8 milijardi kuna, a dospjela potraživanja dobavljača iznose oko 4,2 milijarde kuna. Neplaćena dospjela potraživanja HZZO-a prema ljekarnama za izdane lijekove na recept, u odnosu na ugovoreni rok plaćanja od 60 dana, iznose u ovom trenutku preko 970 milijuna kuna. HZZO trenutno plaća račune za izdane li-

U pojedinim državama EU pokreću se postupci vraćanja izdavanja OTC lijekova samo u ljekarne

Iskustva razvijenih država upozoravaju nas da liberalizacijom nije ostvareno najavljenije poboljšanje dostupnosti, da je došlo čak i do porasta cijena lijekova te da se tržište nije liberaliziralo, već čak koncentriralo na dominantne trgovačke kompanije. U potrošnji OTC lijekova ima sve više neracionalnosti i zlouporaba, a povećan je broj hospitalizacija zbog intoksikacija i neželjenih učinaka lijekova. Zbog svega toga u pojedinim državama EU-a pokreću se postupci reklasifikacije režima izdavanja OTC lijekova i njihovog vraćanja na izdavanje samo u ljekarne. Za Hrvatsku možemo reći da od liberalizacije OTC tržišta lijekova u najvećem dijelu nije ostvaren

pozitivni učinak niti zdravstveni interes za državu i zdravstveni sustav. Nemam cjeloviti uvid u veličinu prometa OTC lijekova u specijaliziranim prodavaonicama u Hrvatskoj, jer se on javno ne prati i ne objavljuje. Sustavno praćenje i evidentiranje troškova liječenja komplikacija, stanja i bolesti koje su uzrokovane pogreškama i zlouporabama u samoliječenju lijekovima i šire u farmakoterapiji u Hrvatskoj ne postoji. Stoga je nemoguće financijski kvantificirati negativne efekte liberalizacije tržišta OTC lijekova u Hrvatskoj. Možemo pretpostaviti da troškovi nisu zanemarivi te da nepotrebno terete naš i ovako financijski ugroženi zdravstveni sustav.

jekove iz listopada prošle godine. Otvoreni problemi u financiranju hrvatskog zdravstva poslovno i stručno iscrpljuju ljekarne i ljekarnike te čak reduciraju provođenje određenih vitalnih stručnih sadržaja, što je vidljivo u bolničkom ljekarništvu.

Stoga Hrvatsko farmaceutsko društvo svoje znanje te ukupan stručni potencijal usmjerava na uspostavu stabilnog modela financiranja potrošnje lijekova, farmakoterapije u zdravstvenom sustavu uz dodatnu zaštitu postojeće ljekarničke infrastrukturu,

odnosno mreže ljekarni. Zatim, na bolje ekonomsko i medicinsko prepoznavanje vrijednosti i zdravstvenih učinaka ljekarničke skrbi te njihovo primjerenije uređivanje u legislativnom smislu, kroz postojeće i buduće pozitivne propise, norme i smjernice. Radimo i na promicanju i kreiranju izrade "nacionalne politike lijekova i farmakoterapije" koja kao nužan strateški dokument treba između ostalog definirati bolju dostupnost lijekova i ljekarničkih usluga, istraživanje, razvoj i nacionalnu proizvodnju lije-

kova, racionalnu uporabu lijekova i evaluaciju farmakoterapije sa smjernicama za liječenje najznačajnijih kroničnih i akutnih bolesti. Zalažemo se i za sustavno upravljanje troškovima farmakoterapije na svim razinama ZZ, za racionalno i neovisno informiranje i edukaciju o lijekovima stručne i opće javnosti, za učinkovito upravljanje rizicima u farmakoterapiji, odgovorno samoliječenje lijekovima itd.

U kreiranju farmaceutske sadržaja u ovom multidisciplinarnom strateškom dokumentu, ako bude prihvatljiv, dat ćemo svoj maksimalan doprinos i stvoriti preduvjete za zajedničko djelovanje svih ostalih relevantnih predstavnika i institucija struke kao i predstavnika pacijenata.

B Koliko je važan ljekarnik u zajednici i u zdravstvenom sustavu, osobito u kontekstu podatka da u hrvatske ljekarne godišnje uđe oko 60 milijuna pacijenata?

Ljekarna kao neizostavan zdravstveni sadržaj i ljekarnik kao visokoobrazovani zdravstveni stručnjak pacijentu su najdostupniji dio javne zdravstvene infrastrukture za: intervenciju lijekovima, medicinski probir kod lakših neurgentnih bolesti, dostupnu, sigurnu i odgovornu opskrbu lijekovima i medicinskim proizvodima kod samoliječenja te provođenje nacionalnih i lokalnih javno preventivnih zdravstvenih mjera i projekata. Takvo mjesto i aktivnu ulogu ljekarništva u sustavu zdravstva prije dosta vremena prepoznale su zdravstvene vlasti u visokorazvijenim državama. Danas je učinkovito koriste u svom integriranom i dobro organiziranom sustavu zdravstva, uz ostvareno smanjenje troškova liječenja uzrokovanog neadekvatnom i neracionalnom farmakoterapijom, nepravovremenim probirom i dijagnosticiranjem bolesti i slično. Hrvatsko zdravstvo i zdravstvena vlast za sada to ne prepoznaje i ne primjenjuje. Primjereno razvijena mreža javnih ljekarni u Hrvatskoj, osim malih izuzetaka u Ličko-senjskoj županiji, osigurava kvalitetnu dostupnost lijekova te je dobar preduvjet za funkcionalno integriranje i proširenje zdravstvene uloge ljekarništva.

Prosječna udaljenost ljekarni u ruralnim područjima Hrvatske je ispod 7 km, a u gradskim sredinama ispod 500 metara. Stanovnik Hrvatske prosječno posjeti ljekarnu najmanje jednom mjesečno. Osim toga, za razliku od internetskih te drugih digitalnih i ostalih medijskih sadržaja, pacijent u ljekarni može dobiti cjelovitu, stručnu i neovisnu informaciju o svakom lijeku, njegovom sigurnosnom profilu za terapiju, načinu primjene, čuvanju i zbrinjavanju neposredno

Silymarin

Hepatitis C
Hepatitis B
ciroza

oštećenja izazvana
pojednim lijekovima

OBNAVLJA JETRU

Silymarin je biljni lijek koji snažno potiče procese obnavljanja jetre te ublažava poremećaje jetrene funkcije.

Silymarin sadrži ekstrakt sikavice. Za oralnu primjenu.
Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

KAO EKSPERT IZ PODRUČJA IZRADE I PRIMJENE LIJEKOVA ISKLJUČIVOG SAM STAVA DA SE LIJEKOVI BEZ OBZIRA NA REŽIM IZDAVANJA TREBAJU IZDAVATI ISKLJUČIVO U LIJEKARNAMA TE DA IH NE SMIJEMO TRETIRATI KAO STANDARDNU TRGOVAČKU ROBU

od jedinog visokoobrazovanog stručnjaka za lijekove – magistra farmacije. Nažalost, niti šira javnost nije dobro prepoznala ulogu i mogućnosti hrvatskog ljekarništva kao i javnu dostupnost pacijentu. Jednim dijelom krivica je i u samim magistrima farmacije, ljekarnicima jer tu ulogu nisu dostatno i kvalitetno prezentirali i normativno uskladili sa zdravstvenim autoritetima, ostalim profesijama u zdravstvu, te zainteresiranom javnošću kroz udruge civilnog društva, prije svega pacijenata. U tom smjeru sada treba intenzivirati rad te sustavno nastupati.

B Neke farmaceutske kompanije zatražile su od Agencije za lijekove i medicinske proizvode RH promjenu rješenja za prometovanje bezreceptnih lijekova s acetilsalicilnom kiselinom izvan ljekarni. Zbog čega se HFD tome protivi?

Acetilsalicilna kiselina (ASK) je djelatna molekula/lijek koja je u medicinskoj primjeni već više od 100 godina, u dijelu svojih terapijskih indikacija. I tako duga primjena ne znači da taj lijek nema određene terapijske rizike i neželjene učinke. ASK ima analgetičko i protuupalno djelovanje ako se primjenjuje u višim dozama, a u niskim neanalgetičkim dozama koristi se za primarnu i sekundarnu prevenciju srčanog infarkta i cerebrovaskularnog infarkta. Primjena toga lako dostupnog lijeka trebala bi se temeljiti na ozbiljnoj procjeni odnosa koristi i rizika uzimajući u obzir medicinsku indikaciju, ostale bolesti i životne navike samog pacijenta, a posebno lijekove koje pacijent istodobno koristi. Bez obzira na dugogodišnje praćenje ASK-a, postoji mogućnost njezinih neželjenih učinaka, nuspojava i interakcija s drugim lijekovima, tvarima iz hrane i okoliša. Zbog široke dostupnosti toga lijeka veće su opasnosti od neracionalne, nekontrolirane i samoinicijativne uporabe od pacijenta, koje rezultiraju ozbiljnim zdravstvenim posljedicama poput krvarenja u probavnom traktu, jetrenom disfunkcijom i encefalopatijom, alergijskih reakcija i slično. Iz navedenih razloga HFD se protivi promjeni režima izdavanja ovog lijeka, odnosno reklasifikaciji tog lijeka unutar bezreceptnog režima izdavanja. Smatramo da se lijekovi s ASK-om trebaju isključivo izdavati u ljekarni, uz nadzor i savjetovanje ljekarnika. On svojim znanjem i kompetencijama može osigurati racionalnu i sigurnu uporabu ASK-a uz posti-

zanje željenog terapijskog cilja, pravodobno prepoznavanje rizika te sprječavanje neželjenih učinaka. Naš stav smo argumentirali i činjenicom o nedovoljnoj zdravstvenoj educiranosti stanovnika u Hrvatskoj o informiranom i odgovornom samoliječenju te s izostankom savjetodavno-konzultacijskih interakcija između pacijenta/korisnika i ljekarnika, ako se lijek izdaje izvan ljekarni. Potporu našem stavu izravno i javno dala je dr. sc. Carmen Peňa, mag. pharm., predsjednica Svjetske farmaceutske federacije (FIP-a).

B Kome je u interesu liberalizacija tržišta lijekova u Hrvatskoj? Kakva su iskustva razvijenih država?

Liberalizacija tržišta bezreceptnih (OTC) lijekova je jedan od sadržaja deregulacije ljekarništva, koji putem izmjene propisa, regulacije i prakse omogućava promet tih lijekova izvan ljekarni. Regulacija i liberalizacija tržišta OTC lijekova u EU prepuštena je državama članicama. Ako gledamo ograničeni broj EU država koje su uvele liberalizaciju tržišta, među kojima je i Hrvatska, broj OTC lijekova dostupnih izvan ljekarni i opseg same liberalizacije varira između tih država. U dijelu njih promet OTC lijekovima je ograničen na specijalizirane trgovine (Hrvatska) dok je u nekima OTC lijek dostupan u općim trgovinama tipa supermarketa i benzinskih postaja (V. Britanija). U Hrvatskoj je trenutačno odobreno izdavanje 150 OTC lijekova u specijaliziranim prodavaonicama, a među njima su primjerice oni koji sadrže djelatne tvari ibuprofen i paracetamol. Niti jedna od država EU koja je uvela liberalizaciju nije ostvarila očekivane jednostrane pozitivne učinke ili su oni ostvareni vrlo ograničeno. Od pozitivnih učinaka planirani su: niže cijene lijekova i usluga izdavanja te povećana dostupnost tih lijekova. Dio država je kao posljedicu liberalizacije imao povećanje neželjenih učinaka farmakoterapije i povećane troškove liječenja komplikacija farmakoterapije u sustavu zdravstva. Među ostalim i zato što se kod uvođenja liberalizacije OTC lijekova najčešće nisu izvršile sustavne i objektivne procjene: sigurnosti lijeka i njegove primjene kod izdavanja bez savjetovanja ljekarnika, niske razine zdravstvene educiranosti stanovništva te stvarne razvijenosti i kvalitete postojeće ljekarničke mreže kao profesionalnijeg i najsigurnijeg distribucijskog kanala.

B Može li se i smije li se, uopće, lijek tretirati kao trgovačka roba?

Naravno da se ne smije. Lijek je strateški proizvod dostupan u sustavu zdravstva svim pacijentima i zdravstvenim stručnjacima te nije trgovačka roba na tržištu. Lijekovi su izravno povezani i imaju veliki učinak na ljudsko zdravlje i šire zajednicu te predstavljaju temeljni sadržaj danas najdostupnije zdravstvene intervencije – farmakoterapije. Oni imaju poseban gospodarski, razvojni, medicinski, društveni, politički, ekonomski i sigurnosni značaj za svaku odgovornu državu i vlast. Za svaki lijek koji je prošao regularni postupak na dokazima utemeljenih istraživanja, ispitivanja i dobivanja odobrenja za stavljanje u farmakoterapijsku primjenu na siguran i učinkoviti način, stoji puno čimbenika i ulaganja. Svi ti visokozahtjevni čimbenici nisu primjenjivi i ne trebaju se primjenjivati na ostale proizvode/robu koja se stavlja na tržište. To su prije svega dugotrajna znanstvena i klinička istraživanja i ispitivanja lijeka, visokokvalitetna proizvodnja, kontrolirani i sigurni transport, strogo regulirana distribucija, odgovorno informiranje stručne i opće javnosti o lijeku, medicinska dijagnostika i obrada radi utvrđivanja indicirane terapijske primjene lijeka, definiranje plana terapije s izdavanjem i doziranjem, priprema, izrada i izdavanje uz savjetovanje, evaluacija terapije s praćenjem ishoda, farmakovigilancijska motrenja i stalne procjene rizika, sprječavanje nuspojava i interakcija... Lijekovi su danas kompleksni visokosofticirani pripravci namijenjeni za sve zahtjevnije zdravstvene intervencije pa stoga njihova sigurna distribucija, manipulacija i primjena zahtjeva visokostručan nadzor.

Kao ekspert iz područja izrade i primjene lijekova isključivog sam stava da se lijekovi bez obzira na režim izdavanja trebaju izdavati isključivo u ljekarnama te da ih ne smijemo tretirati kao standardnu trgovačku robu. Sve države područje lijekova posebno reguliraju iz opravdanih razloga, kako bi zaštitili javno zdravstveni interes društva, osigurali sigurnosti i kvalitete ukupne zdravstvene skrbi pacijenta te spriječile zlouporabu lijekova. U smislu skorašnjeg globalnog osnaživanja sigurnosti i nadzora prometa lijekova svi mi smo svjedoci kompleksnih priprema nadolazeće "serijalizacije lijekova".

KAKO SANIRATI ZDRAVSTVENI DUG OD OSAM MILIJARDI KUNA!?

Ministar Kujundžić: Dostupnost i visoka kvaliteta zdravstva traži i povećanje prihoda

UZ NAJAVLJENE REFORMSKE ZDRAVSTVENE MJERE KOJE BI TREBALE OBUHVATITI RACIONALIZACIJU, FUNKCIJSKO SPAJANJE BOLNICA I OBJEDINJENU JAVNU NABAVU, MOŽE SE GODIŠNJE UŠTEDJETI IZMEĐU 500 I 600 MILIJUNA KUNA ŠTO JE SAMO KAP U MORU OD OSAM MILIJARDI KUNA DUGA

Za **Belupo** piše:
Diana Glavina

Hrvatski premijer Andrej Plenković iznimno rijetko komentira situaciju u zdravstvenom sustavu. No učinio je to na nedavnoj proslavi 75. godišnjice KBC-a Zagreb kada je rekao da prati stanje u zdravstvu te je najavio da će Vlada kroz Nacionalni program reformi, zdravstveni sustav učiniti učinkovitijim, smanjiti dugove te omogućiti dostupnost zdravstvenih usluga svim građanima. „To je dio naše politike društvene solidarnosti i stoga održivi zdravstveni i mirovinski sustavi predstavljaju prioritete našeg rada. Na tome nastojimo objediniti sve mogućnosti financiranja, ne samo nacionalnog nego i europskoga karaktera“, rekao je Plenković. Na Nacionalni program reformi pozvao se i ministar financija Zdravko Marić rekavši kako sadašnji sustav zdravstva financijski i fiskalno nije održiv te da ga treba korigirati i reformirati. „Svjesni smo da je potrebno učiniti određene promjene i korekcije u samom sustavu. Do sad su korekcije rađene uglavnom na prihodovnoj strani, a osobno smatram da je potrebno napraviti i određene korekcije i zahvate na troškovnoj strani kako bi sustav bio održiv“, rekao je ministar Marić. Ministar zdravstva Milan Kujundžić ponavlja kako dug od osam milijardi kuna jasno ukazuje da sustav kakvog imamo, s

23 milijarde kuna godišnjeg proračuna, ne može opstati. Čak ni uz najavljene buduće reformske zdravstvene mjere koje bi trebale obuhvatiti racionalizaciju, funkcijsko spajanje bolnica i objedinjenu javnu nabavu. Ovim mjerama, i uz njihov najveći mogući učinak, može se godišnje uštedjeti između 500 i 600 milijuna kuna što je samo kap u moru od osam milijardi kuna duga. Jasno je da treba tražiti novi put.

Traži se konsenzus politike i nacije

Iako još nema konkretnih najava da će doći do poskupljenja dopunskog zdravstvenog osiguranja, ili do uvođenja tzv. košarice standardnih zdravstvenih usluga koje bi bile pokrivenne obveznim zdravstvenim osiguranjem te nadstandardnih usluga koje bi se dodatno plaćale preko dodatnih, za pretpostaviti je, privatnih zdravstvenih osiguranja, komunikacija ministra zdravstva prema javnosti ide upravo u tom smjeru. Dostupnost i visoka kvaliteta zdravstva traži i povećanje prihoda, poručuje ministar Kujundžić, a kako se radi o budućnost hrvatskoga zdravstva, smatra da je za krupne promjene potreban konsenzus politike i nacije.

Hoće li i kada doći do financijskog restrukturiranja zdravstvenog sustava u kojemu bi građani morali plaćati više, nije poznato. Istovremeno, od svih kliničkih ustanova, pozitivno posluju samo Klinički bolnički centar Rijeka, Klinika za ortopediju u Lovranu i Klinika za infektivne bolesti u Zagrebu. Kako onda funkcionira većina bolnice? Sa sve dužim listama čekanja, jer, najčešće, oko dvadesetog u mjesecu više nema novca za elektivne zahvate i pretrage. Izuzetak su životno ugroženi pacijenti i hitni slučajevi. Pokušava se uštedjeti i srezati troškovi na skupim lijekovima, antibioticima, ugradbenim materijalima, kraćim boravkom pacijenata u bolnici... Uglavnom nikome nije ni

lako, ni jednostavno. Ne samo pacijentima nego ni liječnicima, ni upravama zdravstvenih ustanova na kojima je odgovornost za poslovanje.

'Car je gol'

No, u međuvremenu, u povodu Europskog dana prava pacijenata, 18. travnja, predstavnicima Koalicije udruga u zdravstvu upozorili su na kršenje prava hrvatskih pacijenata.

„Čuli smo koliki je dug u zdravstvu, konačno je 'car gol' i bojim se da će se liste čekanja samo povećati. Uštede će biti nužne, ali ne bi smjele ići na uštrb zdravstvenog stanja pacijenta, posebno u slučajevima kada zbog nepravovremenog liječenja može doći invaliditeta“, rekao je, među ostalim, predsjednik KUZ-a Ivica Belina. Ustvrdio je kako su u Hrvatskoj trenutno najugroženija prava pacijenata na liječenje i na informacije o liječenju i terapiji.

A prema posljednjem izvješću tridesetak veledrogerija, za potrošene lijekove i medicinski materijal, hrvatske zdravstvene ustanove dužne su im oko 2,5 milijarde kuna, a dospjeli je duga na gotovo dvije milijarde kuna. Najviše duguju kliničke bolnice, s tim da ima bolnica koje neke račune nisu platile više od 900 dana. U Udruzi veledrogerija izračunali su da bi samo kamate na račune od 2014. do kraja prošle iznosile čak 600 milijuna kuna! Veledrogerije bi trenutačno bile zadovoljne s financijskom injekcijom od 500 milijuna kuna. Ministar Kujundžić obećao im je hitnu intervenciju od 200 milijuna kuna.

Nije novost da veledrogerije i proizvođači financiraju hrvatski zdravstveni sustav kontinuirano, godinama, no pitanje je do kada ovakvo ukupno stanje može opstati, a da doista ne dođe do pucanja na svim razinama.

JEDANAESTI ROĐENDAN MJERENJA ZDRAVLJA

Belupo nas je podsjetio da s

BELUPO JE PONOVRNO VJERNIM GRAĐANIMA KOPRIVNICE I KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE POKAZAO DA, BEZ OBZIRA NA ODLIČNE POSLOVNE REZULTATE, NE ZABORAVLJA LOKALNU **ZAJEDNICU**

Iako numerološki broj 11 označava viziju, ravnotežu i profinjenost, 29. travnja na koprivničkom glavnom Trgu imao je samo jedno značenje – jedanaesti rođendan Belupova mjerenja zdravlja.

Pod sloganom "Zdravlje se gradi srcem", Belupo je ponovno vjernim građanima Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije

pokazao da bez obzira na odlične poslovne rezultate ne zaboravlja lokalnu zajednicu. A građani su pokazali takav interes da je izgledalo kao da 364 dana u godini očekuje upravo ovaj event. I prije otvaranja mini liječničkih organizacija, na koprivničkom trgu počela se stvarati gužva svih onih koji su u manje od 40 minuta imali prilike provjeriti

kakvo im je stanje organizma. Tu su im više od puna tri sata pomagali: dr. Vladimir Kružljak, specijalist interne medicine, subspecijalist nefrolog, doktorica Lana Knežević, specijalistica oftalmologije, medicinska sestra Očne poliklinike Draženka Jagar, bacc. med. tehn., Branka Kandić-Splavski, specijalistica obiteljske medicine, magistar far-

Belupov
event

ZDRAVLJE SE GRADI SRCEM

se i s pola srca može živjeti

macije Marinko Plaznić, medicinske sestre Mirica Ilic, Katarina, Habek, Ljiljana Rajić i Renata Rumek.

Dok je dio sugrađana provjeravao masnoću i šećer u krvi, drugi dio je mjerio krvni i očni tlak te rizik na osteoporozu. Zanimljivo je bilo da je velik broj žena u zrelim godinama zatražio upravo savjet kako održavati svoju kožu hidratiziranom i vitalnom. Da ne bismo zaboravili najmlađe, Belupo je pripremio i natjecanje u slaganju puzzli koje su prikazivale novu tvornicu krutih, polukrutih i tekućih lijekova koja se u svibnju otvara u Koprivnici. Projekt traje pune četiri godine i najveća je greenfield investiciju u Hrvatskoj teška 530 milijuna kuna.

Zato nije čudo da su brojni sugrađani željeli čuti upravo od predsjednika Uprave Hrvoja Kolarića sve detalje vezane uz taj ne samo velik regionalni već i nacionalni projekt. I dok se na velikom ekranu moglo vidjeti kako je projekt tekao od prve cigle do završnih radova, župan Koprivničko-križevačke županije pojasnio je da možda i nije izmjerio u potpunosti svoje zdravlje, ali je itekako pratio sve vezano uz izgradnju tvornice. "Belupo ne znači samo puno za Koprivnicu već i za cijelu Koprivničko-križevačku županiju. Zato s nestrpljenjem očekujemo dan otvorenja i zbog novih radnih mjesta i zbog dokaza da kompanija ima viziju strateškog razvoja koju svakim danom ispunjava." Ponos nije mogao sakriti niti vršitelj dužnosti gradonačelnika Mišel Jakšić koji je na mjerenje zdravlja stigao s cijelim timom svojih najbližih suradnika. Uz to iskoristio je priliku da pokaže da je moguće biti zdrav i dnevno se nositi s ludim ritmom obaveza čelnog čovjeka Koprivnice. Podijelio je

1300 BELUPOVACA POKAZALO JE SVOJU SRČANOST, ENERGIJU I RAD ULOŽEN U TVRTKU KOJA ĆE ZA MJESEC DANA OTVORITI NOVU TVORNICU I TIME DOKAZATI DA KOMPA NIJA IMA VIZIJU STRATEŠKOG RAZVOJA KOJU SVAKIM DANOM ISPUNJAVA

s građanima svoju viziju Koprivnice 2020. godine kao grada okrenutog djeci, studentima i novim tehnologijama.

Smijeh je esencija mentalnog zdravlja

A zdravlje se ne gradi samo preventivnim pregledima. U to su nas uvjerali svi okupljeni liječnici u Belupovu timu. Savjetujući svoje sugrađane, naglašavali su važnost pravilne prehrane i kretanja, pogotovo što ste tiče problema vezanih uz visok tlak i masnoću u krvi. Zato je događanje dodatno zagrijao Plesni studio Jump koji djeluje više od 20 godina na polju plesnog amaterizma i koji je s Belupom od samih početaka mjerenja zdravlja. Voditeljica Andreja Herman podi-

jelila je s okupljenima planove Jumperica za nadolazeće ljeto, a više od 40 plesačica i plesača oduševilo je prisutne novim plesnim točkama. Budući da se istoga dana obilježavao i Međunarodni dan plesa, bila je to prilika da se rođendanski party mjerenja zdravlja začini brzim ritmovima, break i jazz dancea. A da bi plesačice bile fizički spremne za sve izazove, baš kao i brojni posjetitelji, pobrinuo se Podravkin zdravi bar u kojem se čekalo u redu da bi se popio zdravi smoothie od špinata i limuna i pojeo čokoladni muffin punjen sočnom kremom od kokosa.

Sva ta gužva teško da bi se mogla pratiti da nije bilo poznatog stand up komičara Ivana

MINI ORDINACIJE

Koprivničanci i njihovi gosti vjerni mjerenju zdravlja

Mjerenje zdravlja izazvalo je neočekivani interes građana. Čak 600-tinjak je prošlo kroz Belupove ordinacije. U odnosu na dosadašnje godine, manji je broj građana koji imaju problema s tlakom.

Od 90 pregledanih osoba čak dvije trećine imale su dobro reguliran tlak. Masnoću u krvi izmjerilo je 120 građana, a rezultati mjerenje bili su granični s nekoliko odstupanja i samo jednom povišenom vrijednosti od 6,17. Izniman interes pokazan je za mjerenje razine šećera u krvi. Pa je od ukupno 230 mjerenja samo kod 9 osoba otkrivena povišena vrijednost (glikemija 8

– 9 mmol/l). Najmanja izmjerena vrijednost GUK-a je bila 3,6. Očni tlak mjerilo je 205 posjetitelja, a dvoje ljudi upućeno je zbog povišenih vrijednosti da se hitno obrati svom nadležnom liječniku. Mjerenju rizika za osteoporozu uglavnom su pristupile žene i to njih 70-ak. Petero je bilo u potpunosti zdravo, a ostalima su upućeni liječnički savjeti vezani uz nužnost daljnog liječenja ili dodatnih pretraga. Pedesetak sugrađanki pregledalo je i status svoje kože, a njih petnaestak dobilo je preporuku kako smanjiti crvenilo kože i dodatno hidratizirati lice.

U svim mini ordinacijama na kraju dana zaključeno je isto – ljudi su vjerni mjerenju zdravlja koje je utjecalo na promjenu svijesti i nekima od njih produžilo i živote. Puna pohvale za takvo promoviranje dobrih Zdravko Dren navika bila je Lana Knežević, specijalistica oftalmologije, koja je s Belupovim timom na Trgu bila prvi put. "Oduševljena sam odazivom, ali i komentarima pacijenata koji su rekli da redovito ovdje dolaze. Svima smo pomogli i nekim savjetom, ali tako veliki interes ipak nisam očekivala" – skromno je komentirala.

Šarića koji je svoje impresije i kratke digresije podijelio sa svima na Trgu. Ivan Šarić upravo je prije nekoliko mjeseci proslavio 11 godina svojeg umjetničkog rada i to puneći dva puta dvoranu Vatroslav Lisinski u Zagrebu. Kritičari su tvrdili da nikada više ljudi na nogama nije bilo u publici i nikada manje izvođača na pozornici.

To ga nije zaustavilo da barem na tren uživa u velikom uspjehu. Dapače, natjeralo ga je na nove projekte pa se slobodno može reći da je on najprepoznatljivije lice stand upa, i to ne samo u hrvatskim okvirima. Priznao je brojnim obožavateljima da rijetko kada redovito kontrolira zdravlje te obećao da će to nakon ovoga Belupova događanja činiti sigurno svake godine. Iskoristio je priliku i izvadio šećer u krvi te dobio pohvale liječnika za rezultat. Naime, s 5,5 očitane vrijednosti dobio je dozvolu da pojede čak tri Podravka muffina. Smijeh je esencija mentalnog zdravlja, a građani koji su se u subotu smijali s Belupom i Ivanom Šarićem sigurno su time produžili i svoj život. Ivan je razveselio i klince finaliste u natjecanju sklapanja puzzli slikajući se s njima i izmjenjujući najbolje viceve. A nije bio vic da su vrijedne nagrade za najbrže graditeljice puzzli dobile Domenika Božić i Paula Ferenčić kojima je trebalo manje od 30 sekundi da riješe slagalicu. Predsjednik Uprave Hrvoje Kolarić nagradio ih je i pozvao da kad odrastu izaberu Belupo kao svojeg poslodavca.

Uz Belupo, na koprivničkom Trgu predstavila se i udruga "Veliko srce malom srcu" koja se od 1994. godine bavi razvijanjem svijesti o potrebi ranog utvrđivanja srčanim greškama, ali i prikupljanjem sredstava za neophodne uređaje, pomagala i lijekove. Željka Hrženjak, koje je u udruzi od samih početaka, pojasnila je kako udruga djeluje te koliko je bitno roditeljima djece sa srčanim manama na vrijeme ponuditi stručnu emotivnu i psihološku pomoć. Moto udruge je da je život moguć i s pola srca. A srčanost kojom se bore za bolji i kvalitetniji život svojih članova, jednaka je srčanosti 1300 belupovki i belupovaca koji su svoju energiju i rad uložili u tvrtku koja će za mjesec dana, otvaranjem nove tvornice, ponovno pokazati da je svjetlo nosa gospodarskog oporavka u Hrvatskoj.

Što nam kaže zdravstvena statistika?

Pripremila: Mirjana Žagar-Petrović, dr. med.

Struktura stanovništva prema popisu iz 2011. godine pokazuje da je hrvatsko stanovništvo sve starije budući da je udio stanovništva starijih od 65 godina 17.7 %, a mlađih od 14 godina je smanjen na 15.2 %. Prema Hrvatskom zdravstveno-statističkom ljetopisu za 2015. godinu u Hrvatskoj je živorođeno 37.503. djece, a umrlo 54.205 osoba. Dakle, u 2015. godini umrlo je 16.702 ljudi više nego što je živorođeno. Dugogodišnje smanjenje nataliteta i fertiliteta rezultiralo je smanjenim prirodnim prirastom stanovništva od 1991. godine do danas čime je Hrvatska ušla u depopulacijsku fazu prirodnog kretanja stanovništva.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2015. godini umrlo je 54.205 osoba, što je 3366 umrlih osoba više nego prethodnih godina. Cirkulacijske bolesti su i dalje vodeći uzrok smrtnosti s 25.694 umrlih osoba, što je 1582 umrle osobe više od prethodne godine, ali je udio od 47 % ostao isti. Druga po redu skupina bolesti koje su vodeći uzroci smrti su novotvorine – maligne bolesti (oko 26 %), od kojih je umrlo 14.290 osoba. Tri četvrtine vodećih uzroka smrti su iz ove dvije skupine bolesti, a preostale smrti odnose se na ozljede i otrovanja (5,33 %), bolesti dišnog sustava, bolesti probavnog sustava i druge manje zastupljene uzroke, poput zaraznih bolesti (0,7 %).

Smrtnost u siječnju 2017. godine

Preliminarni podatak koji je iznio Državni zavod za statistiku (DZS) o broju umrlih u siječnju 2017. godine, a prenijele brojne dnevne novine i udarne vijesti, uzburkao je hrvatsku javnost i naveo na analizu brojne stručnjake.

Naime, u siječnju 2017. godine prema podacima navedenog Zavoda umrla je 6441 osoba što je više nego u ijednom mjesecu od

U SIJEČNJU 2017. GODINE, PREMA PRELIMINARNIM PODACIMA DSZ-A, UMRLA JE 6441 OSOBA ŠTO JE VIŠE NEGO U IJEDNOM MJESECU OD 1990. GODINE

1990. godine. Analizirajući podatke DZS-a za proteklu godinu, najveći broj umrlih registriran je u prosincu 2016. godine – 4666, a najmanji u rujnu – 3951 umrlo osoba. Ako usporedimo prosječan broj umrlih za proteklu godinu po mjesecima (4371 osoba) sa siječnjem ove godine, to je 47 % više u odnosu na proteklu godinu. Analizirajući broj umrlih samo za siječanj u razdoblju od 2011. do 2017. godine kada je prosječan broj umrlih bio 4095 osoba, u siječnju ove godine umrlo je 57 % više osoba nego u navedenom razdoblju.

Treba istaknuti da su navedeni podaci izneseni na temelju prijave u državne matice umrlih osoba u matičnim uredima te se navedeni podaci odnose na mjesec upisa umrlih osoba u matice umrlih, a ne na mjesec događaja. Rok za prijavu u matične urede je 30 dana, što praktično znači da je osoba mogla umrijeti u prosincu, a biti upisana u maticu umrlih u siječnju ove godine.

Postavlja se pitanje razloga tako visoke smrtnosti u navedenom mjesecu. Ozbiljna

i temeljita analiza razloga visoke smrtnosti bit će moguća tek za godinu dana. Naime i Državni zavod za statistiku i Hrvatski zavod za javno zdravstvo prikupljaju i analiziraju podatke za 2016. godinu. Točne uzroke smrti, dob i spol umrlih osoba u siječnju ove godine saznat ćemo tek za godinu dana, do tada možemo samo nagađati, a za još precizniju zdravstveno statističku analizu prikupiti, analizirati i usporedi podatke s prethodnim godinama.

Višak smrtnosti

Jedan od mogućih objašnjenja porasta smrtnosti je epidemija gripe u zimskim mjesecima. Višak smrtnosti je epidemiološka značajka koja označava porast stope smrtnosti od gripe među starijim osobama za vrijeme epidemije gripe. Nažalost smrt od gripe događa se u svakoj sezoni i uglavnom umiru osobe slabijeg imuniteta koje razviju komplikacije (uglavnom upalu pluća) i osobe s kroničnim bolestima kod kojih se osnovna bolest pogorša, prvenstveno osobe

JEDAN ZASIGURNO VELIK PROBLEM HRVATSKOG DRUŠTVA SU BROJNI STARIJI STANOVNICI NAŠE DRŽAVE KOJI ŽIVE NA GRANICI SIROMAŠTVA KOJI NEMAJU ZA GRIJANJE I KVALITETNU PREHRANU, A JOŠ MANJE ZA BROJNE ČESTO SKUPE LIJEKOVE I DODATKE PREHRANI KOJI SU IM NEOPHODNI U TOJ DOBI

DR. IVO BELAN

Brinemo li o svojim kostima

MNOGIMA VJEROJATNO NIJE POZNAT PODATAK DA BOLEST KRHKIH, LOMLJIVIH KOSTIJU ODNESE VIŠE ŽIVOTA NEGO RAK DOJKE

Ako mislite da ste premladi da bi bili zabrinuti o osteoporozi, razmislite još jednom. Kostiju postaju lomljivije kako čovjek stari, međutim strukturno slabljenje počinje mnogo ranije i nevidljivo je.

Jedna od dviju žena u dobi iznad pedeset godina doživjet će u svom životu neki lom kosti, koji je posljedica osteoporoze, međutim to će isto doživjeti i neke žene u svojim dvadesetim ili tridesetim godinama. Mnogim čitateljima vjerojatno nije poznat podatak da ta bolest krhkih, lomljivih kostiju odnese više života nego rak dojke.

Ovdje je navedeno nekoliko upozoravajućih istina koje bi mogle ugroziti zdravlje kostiju.

Kalcij u obliku dodataka nije jedino rješenje. Kalcij je od kritične važnosti za održavanje zdravlja kostiju, međutim on nije sve

nezgodi ili padu s prozora, mlada žena ne bi trebala slomiti kost. Ako žena slomi kost već nakon običnog posrtanja za vrijeme hoda ili doživi frakturu bez nekog očitog razloga, doktor bi ju trebao poslati na test za mjerenje gustoće koštane mase. Razumljivo, to se odnosi i na muškarce.

Loše držanje tijela vaših roditelja je i vaš problem. Osteoporoza se javlja u obiteljima. Genetika je vrlo važna u toj bolesti. Ako su vaš otac, majka ili baka izgubili četiri do pet centimetara na visini ili su se pognuli ili je bilo koji roditelj doživio lom kosti u svojoj odrasloj dobi, poduzmite preventivne mjere. Zatražite od svog liječnika savjet bi li bilo korisno započeti s hormonalnom nadomjesnom terapijom uz to što ćete sprovesti i promjene u prehrani i krenuti s redovnom tjelovježbom.

Nisu u pitanju samo žene. Mnogi muškarci misle da je osteoporoza bolest žena. Pogrešno misle. Milijuni muškaraca imaju osteoporozu. Premda je gubitak koštane mase manji u muškaraca, oni također doživljavaju bolove u leđima i frakture, uglavnom na kičmi, kuku i ručnom zglobo.

Testovi za koštanu gustoću mogu i ne otkriti rizično stanje. Ako se ti testovi provedu samo na nekim dijelovima kostura (recimo ručni zglob, prsti, pete), mogu dati normalan nalaz, ali to ne znači da je to precizna procjena kostura. Gubitak koštane mase nije jednak u cijelom tijelu. Važno je izvršiti mjerenje na kritičnim mjestima (kuk, kičma), gdje se događaju najozbiljnije frakture.

Ne postoje tablete za izlječenje osteoporoze, ipak... Farmaceutska industrija stavlja na tržište lijekove koji mogu nadomjestiti koštane mase, koje su izgubljene i mogu smanjiti rizik lomova kostiju, ali, nažalost, ne mogu u potpunosti vratiti ono što je izgubljeno.

Slično je s hormonalnom nadomjesnom terapijom koja povećava resorpciju kalcija, smanjuje gubitak kalcija i inhibira destrukciju kostiju, međutim bilo kakva zaštita kostiju prestaje jednom kad se prekine s tom terapijom.

starije životne dobi.

No pravi broj umrlih od gripe nikada se službeno ne registrira (ili vrlo rijetko) i za većinu umrlih nikada se ne dozna da je gripa doprinijela smrti. Stoga u epidemiji gripe i zimi koristimo navedeni termin kojim se označava procjena broja oboljeli koji umru, a čija je smrt povezana s gripom.

Za zemlju poput Hrvatske procjenjuje se višak smrtnosti u sezoni gripe od 125 do 550 osoba godišnje, ovisno o intenzitetu gripe, što znači da u tjednima kad je aktivnost gripe povećana umire otprilike 2 – 10 % (ovisno o sezoni) više ljudi nego što bi umrlo da gripe nema. Taj se višak smrtnosti najvećim dijelom pripisuje višku smrtnosti kod starijih osoba. Stoga se svake godine savjetuje cijepljenje protiv gripe starijim osobama i kroničnim bolesnicima.

Sezonski utjecaj

Tijekom zimskih mjeseci povećana hladnoća, siromaštvo, neadekvatna prehrana i nedovoljno grijanje zasigurno imaju veliki utjecaj na povećani mortalitet u prosincu i siječnju, osobito kod osoba starije životne dobi i kroničnih bolesnika. U 2015. godini umrlo je 44.350 osoba starijih od 65 godina te čine 81.8% svih umrlih.

Loše demografska situacija u Hrvatskoj potiče donošenja zakona i mjera u smislu pronatalitetne politike, no jedan zasigurno velik problem hrvatskog društva su brojni stariji stanovnici naše države koji žive na granici siromaštva, koji nemaju za grijanje i kvalitetnu prehranu, a još manje za brojne često skupe lijekove i dodatke prehrani koji su im neophodne u toj dobi.

Rizik od razvoja osteoporoze se povećava ako...

- ste stariji od 65 godina
- pušite
- ste nježne građe
- uzimate neke lijekove, posebno kortikosteroide
- tjelesno ne vježbate, nego vodite uglavnom sjedeći način života
- je u hrani stalno prisutan manjak kalcija
- ste žensko

što je potrebno. Ustvari, mnoga ispitivanja pokazuju da određene vrste hrane zaštićuju kosti djelotvornije nego tablete. Održavanje kostiju zdravima može se pomoći konzumiranjem hrane koja sadrži vitamin D, potreban za resorpciju kalcija (mlijeko, žumanjak, pojačane žitne pahuljice) i vitamin K, koji također može pomoći resorpciji kalcija (prokulica, tamno zeleno lisnato povrće, kao špinat, kelj, kupus). Organizam valja redovito izlagati sunčevom, dnevnom svjetlu.

Slomiti kost u 30-im godinama nije samo loša sreća. Osim ako se radi o prometnoj

Interakcije lijekova sve češće postaju zanimljiv aspekt primjene lijekova

INTERAKCIJOM DEFINIRAMO PROMJENU UČINKA (SNAŽNIJI ILI SLABIJI) DJELOVANJEM DRUGOG/DRUGIH LIJEKVA OVA PRIMIJENJENOG/IH PRIJE ILI **ISTOVREMENO**

Prije početka našeg razgovora, profesor Francetić ljubazno nam je ponudio iznimno informativan tekst, kao uvod u intervju:

„Interakcije lijekova postaju zanimljiv aspekt primjene lijekova uglavnom radi sve većeg broja lijekova koji se koriste u kliničkoj medicini. Istovremena primjena nekoliko lijekova naročito je zastupljena u starijih bolesnika koji nerijetko pokazuju i smanjenu funkciju bubrega i jetre – glavnih eliminatornih organa, što pospješuje nastanak interakcija lijekova radi promijenjene kinetike odnosno duljeg zadržavanja lijekova u organizmu ovih bolesnika. Nadalje, interakcije zaokupljaju sve veću pažnju javnosti i radi bujanja podataka o interakcijama lijekova. Uz stručne i znanstveno potkrijepljene informacije svjedoci smo često i onih senzacionalističkih koje tjeraju strah u kosti bolesnika, strah radi kojega nerijetko bolesnici na svoju ruku prestaju sa uzimanjem potrebnih lijekova, što neosporno nanosi veću štetu nego li je opasnost od uglavnom rijetkih, klinički značajnih interakcija. Slična su i pretjerivanja kada se navode podaci o interakcijama lijekova i hrane.

Zanimljivo je napomenuti da se gotovo nikada ne spominje da se u suvremenoj medicini interakcije lijekova koriste i u terapijske svrhe kako bi se postigao bolji ili sigurniji terapijski učinak bilo jednog od lijekova u kombinaciji ili kombinacije lijekova primijenjene u liječenju bolesti ili stanja. Najpoznatiji primjer namjernog korištenja više lijekova istovremeno s ciljem boljeg uspjeha liječenja je liječenje tuberkuloze sa 2 ili 3 antituberkulotika ili lije-

čenje malignih bolesti primjenom 2 citostatika ili kombinacijom citostatika i iradijacijske terapije. Sličan je primjer namjernog korištenja interakcija u terapijske svrhe liječenje hipertenzije – povišenog krvnog tlaka s 2 ili više antihipertenziva ili astme s 2 ili više antiastmatika.

Korisno je na ovom mjestu navesti definiciju interakcije lijekova kako bi bilo jasno o čemu govorimo. Kao i za mnoge druge pojmove u medicini, tako i za interakcije lijekova ima mnogo definicija, no radi praktičnosti i boljeg razumijevanja navodim onu najčešće korištenu i ujedno i najjednostavniju: interakcijom definiramo promjenu učinka (snažniji ili slabiji) djelovanjem drugog/drugih lijeka/ova primijenjenog/ih prije ili istovremeno. Promjena učinka lijeka može biti posljedica interakcije lijeka s hranom, alkoholom ili nikotinom. Važno je napomenuti da podaci o interakcijama lijekova svojom kvalitetom zaostaju za podacima o djelotvornosti lijekova iz jednostavnog razloga što utvrđivanje interakcija lijekova nije primarni cilj kliničkih ispitivanja koja prethode registraciji novog lijeka. Informacije o interakcijama temelje se na podacima koji se uglavnom neznanstvenim metodama prikupljaju iz faze IV kliničkih ispitivanja koja slijede nakon registracije lijeka. To je ujedno i razlogom radi kojeg se o interakcijama nerijetko objavljuju neprovjerenе informacije koje nije jednostavno demantirati, pogotovo ne onako brzo kako se objavljuju u sredstvima javnog informiranja. Na sreću klinički značajne interakcije lijekova

ili interakcije lijekova i hrane vrlo su rijetke i malobrojne. Na interakcije treba posebno paziti kada se primjenjuju lijekovi tzv. male terapijske širine, drugim riječima lijekovi za koje je maksimalna djelotvorna koncentracija blizu minimalne toksične koncentracije. Nadalje pažnju treba posvetiti mogućim interakcijama kada se u terapiju, uz već više lijekova koje bolesnik uzima, uvodi novi lijek.

BZahvaljujući nekim vijestima, naša se javnost nedavno znatno uznemirila. Naime, mediji su donijeli bombastične naslove da grejp, uziman istovremeno s čak 83 lijeka, može dovesti do trovanja pa i smrti. Tu su uglavnom spominjani lijekovi za snižavanje krvnog tlaka, antidepresivi, lijekovi protiv povišenih masnoća u krvi, antibiotici itd. Imaju li takove vijesti ikakvu znanstvenu podlogu?

Aktivne komponente soka od grejpa furokumarini, inhibiraju CYP 3A4 mikrosomalnog sustava koji sudjeluje u metaboliziranju mnogih lijekova. Radi ovog inhibitornog učinka može doći do usporene razgradnje i dužeg zadržavanja u tijelu npr. makrolidnih antibiotika (s izuzetkom azitromicina), antihistaminika terfenadina, antihipertenziva iz skupine antagonista Ca kanala poput felodipina, nifedipina, nimodipina, nitrendipina, verapamila. Istim se mehanizmom može objasniti povišena razina etinilestradiola, sertralina, imunosupresiva ciklosporina i takrolimusa, hipnotika midazolama, antiepileptika karbamazepina, antiaritmika amiodarona i disopiramida, sildenafil (lije-

ČESTO SMO SVJEDOCI SENZACIONALISTIČKIH NAPISA U MEDIJIMA KOJI TJERAJU STRAH U KOSTI BOLESNIKA, STRAH RADI KOJEG NERIJETKO BOLESNICI NA SVOJU RUKU PRESTAJU S UZIMANJEM POTREBNIH LIJEKOVA

ka za erektilnu disfunkciju) te statina. Grejp, odnosno njegove aktivne komponente furokumarini, idu u red umjerenih inhibitora CYP 3A4 mikrosomalnog sustava i u svakom slučaju pretjerane su tvrdnje da može uzrokovati smrt bolesnika koji uzimaju neki od navedenih lijekova.

Ako se želi izbjeći ova interakcija valja odu-

stati od konzumacije grejpa ako se radi o trajnoj potrebi za uzimanjem nekog od navedenih lijekova. Kako inhibirajući učinak 1 čaše grejpa traje 24 h, preporuka koja se inače daje bolesnicima o potrebi da se lijekovi uglavnom uzimaju 2 h prije ili poslije obroka, u ovom slučaju ne vrijedi.

B Činjenica jeste da velik broj ljudi prilično

dobro pazi u koliko točno sati uzeti neki lijek, ali malo ili nikad ne obraćamo pažnju što jedemo prije ili poslije uzimanja lijeka. Sigurno postoji određena veza između hrane i djelovanja lijeka. Molim vas, pružite našim čitateljima osnovne smjernice po tom pitanju i neke najčešće primjere od svakodnevnog interesa i važnosti.

Jednostavno je pravilo da bi lijek trebalo uzeti 2 h prije ili 2 h nakon obroka hrane. No postoje izuzeci koji su opet rijetki. Neki se lijekovi čak bolje resorbiraju nakon peroralne primjene ako se uzimaju uz masnu hranu (neki antifungici). U pravilu se međutim lijekovi spravlja u farmaceutskim oblicima koji osiguravaju adekvatnu koncentraciju djelatne tvari i bez „pomoći“ masne hrane. Jedna od mogućih interakcija lijeka i hrane od kliničkog značenja je ona varfarina. Kako varfarin djeluje antikoagulantno kao antagonist K vitamina, ako bolesnik koji je na stabilnoj dozi varfarina i ima zadovoljavajuće vrijednosti protrombinskog vremena (PV) oko 30% i/ili INR između 2 i 3, promjeni dijetu i počne jesti mnogo zelenog povrća (špinat, blitva i sl.) koje je bogato K vitaminom, može se ukazati potreba za većom dnevnom dozom varfarina. Nerazumno je međutim bolesnicima koji uzimaju varfarin zabraniti zeleno povrće u dijeti, već prema potrebi prilagoditi dozu varfarina. Na djelotvornost varfarina može utjecati i amiodaron što je važno s obzirom na to da nerijetko bolesnici istovremeno uzimaju ova dva lijeka.

B Kakva je situacija s alkoholom i istovremenim uzimanjem lijekova? Da li zaista čovjek koji uzima neki antibiotik ne smije popiti čašu vina za vrijeme ručka?

Često vlada predrasuda da alkohol interferira s uzimanjem lijekova, što u biti nije točno. Vrlo često propisivanje antimikrobnih lijekova slijedi preporuka suzdržavanja od alkohola. U stvarnosti alkohol je kontraindiciran samo uz primjenu metronidazola. Ako bolesnik uz metronidazol uživa alkohol može doći do reakcije sličnoj onoj uz disulfiram (Antabus) koji se koristi u liječenju kroničnog alkoholizma. Dakako da je prekomjerno uživanje alkohola štetno samo po sebi i bez nepostojećih interakcija s većinom lijekova koji se koriste u kliničkoj medicini.

B Zašto neki liječnici preporučuju konzumirati jogurt za vrijeme liječenja antibiotičima?

Još jedna predrasuda vezana uz hranu i lijekove. Mliječni proizvodi, pa i jogurt, sadrže mnogo kalcija. Primjena npr. tetraciklinskih antimikrobnih lijekova uz preporuku da se u svrhu očuvanja crijevne flore ili sprečavanja

proljeva koristi jogurt, može imati za posljedicu slabiju apsorpciju tetraciklina iz crijeva, a radi stvaranja netopivih soli kelata. Nema nikakvih znanstvenih dokaza koji bi podupirali uvriježenu preporuku prema kojoj je manja učestalost proljeva koji se mogu javiti uz primjenu antimikrobnih lijekova ako se uz njih koristi jogurt ili drugi mliječni proizvodi. Do stvaranja netopivih kelata mogu dovesti i pripravci koji sadrže aluminij, magnezij ili željezo.

B Postoje li neki prehrambeni proizvodi koji su kontraindicirani ili čak preporučljivi za vrijeme za vrijeme liječenja varfarinom ili nesteroidnim antireumeticima?

Nesteroidni antiinflamatorni lijekovi (NSAIL) idu u red najpropisivanijih lijekova, a neki se od njih nalaze i u tzv. bezreceptnom režimu izdavanja. Jedna od predrasuda je da uz NSAIL bolesnici moraju uzimati gastroprotektivnu terapiju koja podrazumijeva antacide, H₂ blokatore, inhibitore protonске pumpe pa i određenu hranu poput mlijeka.

Takva praksa nema opravdanja s izuzetkom bolesnika koji uzimaju kortikosteroide, a imaju u anamnezi podatak o preboljelom peptičkom ulkusu ili gastritisu. Za NSAIL treba međutim znati da stupaju u interakciju s antikoagulantnim i antiagregacijskim lijekovima. Rezultat te interakcije može biti povećana sklonost krvarenju. Nezgoda je što mnogi bolesnici neki od NSAIL preparata uzimaju bez znanja liječnika koji im propiše antikoagulantni lijek pa ne može niti upozoriti bolesnika na tu opasnost. Još je jedna važna interakcija u koju stupaju NSAIL, je ona s antihipertenzivima. Kronično uzimanje NSAIL-a može umanjiti antihipertenzivni učinak većine antihipertenziva s obzirom na to da NSAIL-i interferiraju s prostaglandinima odgovornima za vazodilataciju arteriola u bubregu. Stoga često treba podići dozu antihipertenziva ili obustaviti primjenu NSAIL-a. Kako je već napomenuto, broj teoretski mogućih interakcija je neograničen. Na sreću broj onih od kliničkog značenja razmjerno je malen. Na ove klinički značajne interakcije prije svega bolesnika treba upozoriti liječnik. Strah od moguće interakcije nikada ne treba biti razlogom da se indicirani lijekovi ne propiše, ali u tim slučajevima, naročito u početku primjene takve kombinacije potreban je dodatni oprez i praćenje te razumno informiranje bolesnika. Svakako je najopasnije da se bolesnik informira iz senzacionalističkih napisa u sredstvima javnog informiranja. Pravu i potpunu informaciju može i treba dati liječnik koji lijekove propisuje.

Naša prednost je fleksibilnost u donošenju odluka

NA TRŽIŠTU KOSOVA U POTPUNOSTI SE REALIZIRAMO I PREMAŠUJEMO POSTAVLJENE CILJEVE, DOK NA TRŽIŠTU ALBANIJE ZBOG OBJEKTIVNIH OKOLNOSTI JOŠ UVIJEK NISMO DOSTIGLI ŽELJENI NIVO

Damir Bibezić diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu i stekao zvanje diplomirani ekonomista. Profesionalnu karijeru započinje 1996. godine u Agenciji za promociju stranih ulaganja koja je djelovala pri Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, gdje je proveo

tri godine. Potom je od 2000. do 2011. godine bio zaposlen u Bosnalijeku na poslovima rukovoditelja Odjeljenja prodaje u Sektoru izvoza. U Farmavitu dolazi na mjesto direktora Izvoza u ožujku 2011. godine.

"Kada je Odlukom Nadzornog odbora 2012. godine Farmavita dobila ovlast da rukovodi

Inost i brzina

SMEDEREVSKI LIJEČNIČKI DANI

Psorijaza i hepatitis

svim poslovima i aktivnostima na tržištima Kosova i Albanije i u svoje ime, i u ime i za račun Belupa, moj osnovni zadatak bio je da putem Predstavništva na Kosovu i zastupstva u Albaniji stvorim preduvjete za sustavan plasman Belupovih i Farmavitinih proizvoda, a sve u skladu s postavljenim planovima prodaje", predstavio se Damir Bibezić. Rukovodeći se svojim prijašnjim radom i iskustvom na istim poslovima, budući da sam znao da se radi o turbulentnim tržištima, moj cilj bio je da tržišta Kosova i Albanije učinim stabilnim tržištima s kontinuiranim plasmanom naših proizvoda u skladu s postavljenim ciljevima. Mogu reći da na tržištu Kosova u potpunosti realiziramo i premašujemo postavljene ciljeve, dok na tržištu Albanije zbog objektivnih okolnosti još uvijek nismo dostigli željeni nivo.

Na tržištu Kosova nalazi se 13 molekula iz portfelja Belupa (realizira se kao reeksport) i 17 molekula iz portfelja Farmavite koje se realiziraju direktnim izvozom. Na tržištu Albanije prisutno je 12 molekula iz portfelja Belupa. Da bismo bili što konkurentniji, odabrali smo model koji nas čini konkurentnijim i učinkovitijim, a naša najveća prednost je fleksibilnost i brzina donošenja odluka na utjecaje tržišta.

Problemi s kojima se najčešće suočavamo, na tržištima kojima rukovodim, postojanje je "crnog tržišta", jer npr., iz Srbije dolaze naši lijekovi koji su dva puta jeftiniji od istih lijekova koje mi prodajemo na Kosovu.

Nadovezujući se na to, mogu reći da je kontinuirana erozija cijena (koja se događa ili nelojalnom konkurencijom ili državnim politikom) najveći problem za sve farmaceutske kompanije kojima je kvaliteta lijeka na prvom mjestu.

Zahvaljujući dobroj paleti iz derma portfolia, omogućeno mi je da u kontinuitetu razvijam cardio i neuro liniju sa stalnim naglaskom na stvaranje branda lijeka.

Planiramo nastaviti sa stalnim unaprjeđenjem poslovnih rezultata na tržištima na kojima smo trenutno prisutni, a svakako mi je želja da se pojavimo i na novim tržištima kada se steknu uvjeti, rekao nam je gospodin Bibezić.

PRED VELIKIM BROJEM LIJEČNIKA SMEDEREVSKOG I POŽAREVAČKOG OKRUGA BELUPOVI PREPARATI SU SE POKAZALI KAO NEIZOSTAVANI U BORBI PROTIV OBOLJENJA KOŽE

Piše: dr Danijela Grujović

U skladu s dugogodišnjom tradicijom u Smederevu, od 31. ožujka do 1. travnja organizirani su 35. smederevski liječnički dani, kojima je prisustvovalo oko 80 liječnika opće prakse, medicine rada, dermatologa, internista, liječnika hitne medicine i pedijataru iz smederevski i požarevačkog okruga, a čije su teme ove godine bile psorijaza i hepatitis.

Prvog dana održan je Simpozij o temi psorijaze. Simpozij je okupio poznata imena srpske dermatologije, među kojima su bili: doc. dr. Dušan Škiljević, ass. dr. sc. med. Jelena Stojković Filipović, doc. dr. Svetlana Popadić, prim. dr. sc. med. Miroslav Dinić,

ass. mr. sc. med. Tatjana Vukanović, prof. dr. Željko Mijušković, prof. dr. Lidija Kandolf Sekulović i doc. dr. Danica Todorović koji su govorili o imunopatogenezi, kliničkoj slici, psorijazi u djece, komorbiditetu i liječenju. Predstavništvo Belupo za Srbiju i Crnu Goru sudjelovalo je na danima izložbenim prostorom na kojem su se liječnici podsjetili na Belupove dermatološke preparate koji su nezaobilazni u terapiji psorijaze. U stručnom dijelu je dr. Nevenka Urošević održala predavanje o temi "Stigmatizacija topikalnih kortikosteroida da ili ne".

Svojim prisustvom Belupo je još jednom dokazao da je siguran i vjeran prijatelj u borbi protiv oboljenja kože.

Na edukaciji o regulatornim promjenama u Rusiji i CIS zemljama u organizaciji sektora Razvoja i regulatornih poslova, održanoj 26. i 27. travnja u Koprivnici, sudjelovalo je četrdesetak kolegica i kolega iz Regulatornih poslova, Istraživanja i razvoja, Upravljanja kvalitetom, Kontrole kvalitete te Predstavništva Belupa u Rusiji – Olga Grobova, Natalia Shmelkova te Dmitry Yuriev.

Dvodnevna edukacija koju je vodila Anna Harrington-Morozova u suradnji s Management forumom iz Velike Britanije obuhvatila je teme vezane uz promjene u regulativi na tržištima Rusije i zemljama članicama Euro-

no da smo prepoznali trenutak kada se zbivaju značajne promjene u regulativi na tržištima Rusije i zemalja članicama Euroazijske ekonomske unije te smatram da ćemo se na taj način najbrže upoznati s novostima, uvećati naša znanja i unaprijediti naše poslovne procese”, rekla je Marina Krstanović.

Prije početka predavanja Anna Harrington-Morozova zahvalila je Belupu na pozivu i mogućnosti da održi ovaj dvodnevni trening te istaknula kako će sudionici edukacije naučiti više o postojećim regulatornim zahtjevima u Rusiji i CIS regiji i novim propisima u Euroazijskoj ekonomskoj uniji.

zlikuje od onog koje je na snazi u Europskoj uniji, izuzetno je korisno održavanje ove edukacije u Belupu kao i da ovoj edukaciji prisustvuju zaposlenici iz više cjelina. Belupo lijekove izvozi na brojna tržišta od kojih se svako odlikuje određenim nacionalnim specifičnostima te je važno poznavati regulativu svakog tržišta kako bi serije koje se puste u promet bile u skladu sa regulatornim dosjeom i nacionalnim zahtjevima. Serije lijekova koje su puštene na tržište Rusije prolaze ispitivanja državnog laboratorija te se očekuje da odgovaraju Ruskoj farmakopeji i odobrenoj Normativnoj do-

REGULATORNE PROMJENE NA TRŽIŠTU RUSIJE I ZEMLJAMA ČLANICAMA EUROAZIJSKE EKONOMSKE UNIJE

Zahtjevima i procedurama na tako velikom tržištu

TEME EDUKACIJE BILE SU PROMJENE U REGULATIVI NA TRŽIŠTIMA RUSIJE I ZEMLJAMA ČLANICAMA EAEU-A, REGULATORNIM ZAHTJEVIMA UNUTAR TIH REGIJA TE UTJECAJU NOVIH ZAJEDNIČKIH PROPISA I REGISTRACIJSKIH PROCEDURA EAEU-A

azijske ekonomske unije (EAEU), regulatornim zahtjevima unutar tih regija te utjecaju novih zajedničkih propisa i registracijskih procedura EAEU koji su stupili na snagu 2016. godine.

Sudionicima se obratio Damir Bijac, direktor Razvoja poslovanja i registracija, te naglasio kako je rusko tržište iznimno važno, zahtjevno, ali i vrlo izazovno za poslovanje naše

kompanije. Pozdravio je ideju o održavanju edukacije o toj temi, posebno s toga što se regulatornim zahtjevima i registracijskim procedurama na tako velikom tržištu trebamo brzo i efikasno prilagođavati. Zahvalio je gospođi Anni Harrington-Morozovoj na dolasku u nadi uspješne suradnje i u budućnosti te kolegici Marini Krstanović, na ideji i organizaciji te vrijedne edukacije. Dr. sc. Marina Krstanović, mr. pharm, pomoćnica direktora za Regulatorne poslove, zahvalila je Upravi na potpori u održavanju te važne edukacije. “Čini mi se izuzetno važ-

Praktična će radionica sudionicima edukacije omogućiti primjenu znanja stečenih tijekom tečaja pronalaženjem rješenja za slučajeve iz prakse te radom u timu. Najveći benefit za Belupo, kao farmaceutsku tvrtku srednje veličine, Anna Harrington-Morozova vidi u učinkovitijoj suradnji u planiranju i provedbi regionalne regulatorne strategije i nacionalnih registracija u Rusiji i CIS-u, odnosno boljoj pripremljenost za buduće regulatorne promjene.

Na koji će način stečena znanja s edukacije, naši kolege koristi u svom svakodnevnom radu, pročitajte u nastavku.

Nove informacije – veća sigurnost u donošenju odluka

Kristina Janeković Petras, mr. ph., univ. mag. pharm., spec., odgovorna osoba za puštanje serije lijeka u promet

Euroazijska ekonomska unija predstavlja veliki izazov i interes proizvođačima lijekova jer se radi o velikom tržištu koje pruža brojne mogućnosti. Kako se radi o specifičnoj regiji čije se zakonodavstvo u određenoj mjeri ra-

Anna Harrington-Morozova

Anna Harrington-Morozova, MPharm, MTOPRA, MDIA - Regem Consulting Ltd., UK, ostvarila je bogatu karijeru u farmaceutskoj industriji – regulatornim poslovima, razvoju lijekova, kao i u poslovima vezanim uz konzultantske aktivnosti. U preko 20 godina karijere stekla je iskustvo radeći u ruskom regulatornom tijelu, znanstvenim i kliničkim ustanovama te u farmaceutskoj industriji. Anna je diplomirala farmaciju u Rusiji. Radila je u Ruskom Ministarstvu zdravstva, Medicinskom fakultetu u Moskvi na Odsjeku za kliničku farmakologiju, zatim u regulatornim poslovima

kumentaciji.

Osim neispravnosti u kakvoći, i svako odstupanje od registriranog statusa lijeka može rezultirati povlačenjem lijeka s tržišta. Promjene u farmaceutskoj industriji su gotovo svakodnevne (mijenja se proizvođač djelatne tvari, oprema, proizvodni postupak) što rezultira prijavom varijacije i pred nas stavlja brojne nedoumice. Vrlo je važno znati na koji način i u kojem trenutku je moguće implementirati izmjenu u svoj sustav kvalitete kako bi kompanija i odgovorna

Tržištu trebamo se brzo i efikasno prilagođavati

NAJVEĆA KORIST ZA BELUPO JE U UČINKOVITIJUJ SURADNJI U PLANIRANJU I PROVEDBI REGIONALNE REGULATORNE STRATEGIJE I NACIONALNIH REGISTRACIJA U **RUSIJI I CIS-U**

u farmaceutskoj industriji, kao i kliničkim istraživačkim ustanovama (CRO) u Rusiji i Velikoj Britaniji. Bila je viši specijalist regulatornih poslova te konzultant u nekim od renomiranih farmaceutskih tvrtki, poput GSK (GlaxoSmithKline), EISA, ICONu i PRA. Trenutno radi kao direktorica u Regem Consulting Ltd. – konzultantskoj tvrtki usmjerenoj na razvoj globalne regulatorne strategije, strategije razvoja lijekova te se bavi zastupanjima i savjetovanjem kod registracije lijekova na novim tržištima.

nam je pružena ta prilika, jer osim boljeg upoznavanja s ovim kompleksnim tržištem koje se dinamično mijenja u zadnjih nekoliko godina, očekujem brojne nove informacije koje će mi kao odgovornoj osobi dati veću sigurnost u donošenju odluka prilikom puštanja serija lijekova u promet.

Visokokvalitetnom edukacijom podižemo razinu znanja i stručnosti naših zaposlenika

**Željka Bešvir, mr. pharm.,
direktorica Kontrole kvalitete**

Organizaciju edukacije smatram odličnim potezom uvažavajući sve zahtjevnije uvjete poslovanja na ruskom tržištu, osobito u svjetlu specifičnosti koje ima tamošnja zakonska regulativa. Očekivanja

od edukacije jako su mi visoka jer smatram kako nam upoznavanje s najboljom praksom i prijenos iskustava europskih proizvođača i zemalja sigurno može pomoći da unaprijedimo naš rad.

Rusija je tržište od vrlo velikog, strateškog značenja za Belupo tako da edukaciju smatram i dodatnom pripremom koja se uklapa u cjelokupne aktivnosti kojima želimo una-

prijediti i povećati naš posao na tom tržištu u što spada i skoro otvorenje nove tvornice. Cilj nam je jačati portfelj proizvoda u Rusiji, a da bismo optimalno – vremenski i troškovno – odradili sve pripreme radnje, važno je čuti savjete i iskustva vodećih europskih stručnjaka iz tog područja. Na kraju želim reći kako me veseli ova edukacija i stoga potvrđuje spremnost Belupa da visokokvalitetnim edukacijama podiže razinu znanja i stručnosti svojih zaposlenika što je put prema kontinuiranom rastu i razvoju.

Veliko tržište, velike mogućnosti, velike promjene

**Olga Grobova, MD, PhD,
direktorica tržišta Rusije i CIS-a**

Održavanje ove važne edukacije vrlo je bitno zato što su u zadnje dvije godine u Rusiji u tijeku aktivne promjene sustava registracije i kontrole kvalitete lijekova. Takve brze i brojne promjene na najvećem tržištu Euro-

azije zahtijevaju od svake kompanije aktivno interno prilagođavanje i koordinirani rad svih uključenih odjela. Za uspješno i brzo prilagođavanje potrebno je znati sve detalje i mogućnosti.

Četiri susjedne države s Rusijom (Bjelorusija, Armenija, Kazahstan i Kirgizija) odlučile su organizirati jedinstveno tržište. Svaka od tih zemalja je posljednjih nekoliko godina imala vlastiti sustav registracije lijekova. Posljednje dvije godine odrađeno je golemo usklađivanju svih postupaka registracije.

Od 1. siječnja 2018. godine pokrenut će se sustav jedinstvene registracije na zajedničkom ekonomskom prostoru. Vrlo je važno znati jedinstvene propise registracije u novim uvjetima. Takve sudbonosne promjene imaju značajan utjecaj na postupke strateškog planiranja razvoja proizvodnog portfelja svake kompanije koja posluje u Rusiji i zemljama CIS-a. Edukacija će nam omogućiti generalizirati i sistematizirati iskustvo i znanja koja posjedujemo. Iskustvo i znanja trenera koji je radio s nekoliko međunarodnih kompanija na projektima registracije originalnih i generičkih lijekova, zasigurno će nam omogućiti pronaći najbolja rješenja za brzo, sigurno i učinkovito sudjelovanje služba registracije i kontrole kvalitete u novim uvjetima.

Naš posao zahtijeva precizna, provjerena, vjerodostojna znanja, kao i razumljive svih normi i zahtjeva. Iz tog sam razloga sigurna da će informacije koje ćemo dobiti biti vrlo korisne u našem svakodnevnom radu. Postupak registracije i procjene kvalitete u Belupu odgovara uobičajenim normama europskog saveza. U Rusiji i zemljama CIS-a mnogi procesi trenutačno tek dobivaju svoju usklađenost i jasnoću.

Dosta detalja nije navedeno u dokumentima i svakodnevno iskustvo komuniciranja i rada s ministarstvima i odjelima daju mogućnost formulirati takozvana "nepisana" pravila, a koje poznaju suradnici u predstavništvima Moskva, Alma Ata i Kijev. Zato nam je toliko bitno iskustvo nezavisnog eksperta koje će obogatiti i pojačati naša znanja. A eventualno i ukloniti "lažne" stereotipe. To je veoma važno. Naša kompanija ima sve mogućnosti za brzo prilagođavanje i uvođenje novih zahtjeva. Prije svega, zato što posjeduje iskustvo registracije na mnogim međunarodnim tržištima. S druge strane, Belupo posjeduje usklađeni sustav organizacije koji je u stanju brzo odraditi potrebne promjene na razini procesa. I što je najvažnije, u odjelima registracije i kontrole kvalitete rade profesionalci, čije su značajne osobine visoka lojalnost prema Belupu i težnja odraditi posao na najbolji način. Čast mi je raditi s kolegama koji su odgovorni za stabilnost i rast Belupova poslovanja. Smatram da se ta edukacija održava na vrijeme, s obzirom na to

da imamo dovoljno vremena za donošenje bitnih odluka.

Belupo se kontinuirano prilagođava svim promjenama na tržištima

Mr. sc. Tatjana Ajhler Đuretek
dr. med., rukovoditeljica Razvoja poslovanja i registracija

Edukacija vezana uz regulativu u Rusiji i CIS zemljama potrebna je iz razloga što se do tih informacija teško dolazi. Ono što je dostupno on-line je većinom na ruskom, a

razlike u zahtjevima vezanim uz registraciju lijekova i farmakovigilancijske aktivnosti značajne su u usporedbi s regulativom u zemljama EU-a.

Moja očekivanja su dobiti uvid u cjelokupnu sliku i razumijevanje postupaka kako bi mogli pružiti adekvatnu podršku kolegama u Rusiji.

Inače, nedavno smo kolegica Ines Unušić i ja održale edukaciju o sustavu farmakovigilancije u Belupu za djelatnike iz našeg predstavništva u Rusiji te kolege iz Ukrajine i Kazahstana. Kod njih je nedavno stupila na snagu odredba o sustavu farmakovigilancije i odgovornoj osobi za farmakovigilanciju u Rusiji.

Naša pomoć će im biti neophodna kako bi uspostavili lokalni farmakovigilancijski sustav prema zahtjevima u Rusiji. Znanja s ove edukacije pomoći će i njima i nama u tom procesu. Belupo se kontinuirano prilagođava svim promjenama na tržištima, stoga će nam i ova edukacija biti korak prema usklađivanju sa specifičnostima tržišta Rusije i CIS zemalja.

Novim informacijama do rješenja izazova

Mr. sc. Jagar Martina, mag. pharm., koordinatorica analitike, Istraživanje i razvoj

S obzirom na velik broj registriranih Belupovih lijekova u Rusiji i zemljama CIS-a, vrlo je važno detaljno poznavati regulativu i specifičnosti vezane uz registracijsku dokumentaciju na svakom pojedinom tržištu kako bi poslove vezane uz ova tržišta u svakodnevnom radu obavljali što brže i efikasnije. Nadam se da će nam ova edukacija

u tome značajno pomoći. Očekujem da ćemo razriješiti neke nedoumice vezane uz pripremu registracijske dokumentacije te dobiti informacije kako riješiti neke izazove na koje smo naišli tijekom

dosadašnjeg rada, naročito u pripremanama analitičkih metoda i njihova usklađivanja sa specifičnim zahtjevima pojedinog tržišta.

Upoznavanje s novim zakonodavnim okvirima i zahtjevima

Vedrana Thur, mag. educ. biol., rukovoditeljica farmaceutske poslova

Vjerujem da održavanje edukacije pod nazivom "Registration of Pharmaceuticals in Russia and CIS" ima iznimnu važnost za Belupo. S obzirom na velike promjene u regulatornom okruženju na tržištu Rusije

i CIS zemalja, potrebno je redefiniirati naše interne sustave rada, ali isto tako i poslovne te regulatorne strategije. Da bismo to mogli adekvatno učiniti, potrebno je detaljno upoznati se s novim zakonodavnim okvirima i zahtjevima.

Željela bih ovom edukacijom steći konkretna znanja o regulatornim postupcima na tržištu Rusije i CIS zemalja te bolje razumjeti perspektivu ruskog regulatornog tijela. Informacije koje očekujemo dobiti tijekom edukacije vrlo su važne za naš svakodnevni rad, jer su nam potrebni odgovori na mnoga pitanja vezana uz način održavanja postojećih registracija, u smislu razumijevanja specifičnih zahtjeva za prijavu pojedinih izmjena u dokumentaciji. Osim toga, stvaranjem Euroazijskog gospodarskog saveza otvaraju se nove regulatorne i gospodarske prilike te će biti važno razumjeti kako najbolje iskoristiti prednosti ovakvog saveza u pripremi strategije za nove registracije. U farmaceutskoj industriji prisutna je konstantna promjena regulatornih okvira kojima se mi kako kompanija moramo prilagođavati. Upravo u tome vidimo i važnost održavanja takvih edukacija.

Upravo obiteljski liječnici objedinjuju i koordiniraju zdravstvenu skrb pacijenta

TEME OVOGODIŠNJEG HOUM-A PRETILOST I TREĆA DOB IMAJU POSEBNU VRIJEDNOST U SVAKODNEVNOM RADU OBITELJSKIH LIJEČNIKA I VJERNO SU OSLIKANE STRUČNIM **RADOVIMA**

Piše: Ivana Bara, dr. stom.

Ovogodišnji 24. kongres HUOM održan je od 20. do 22. travnja u Dubrovniku. Kongres je okupio tristotinjak liječnika opće/obiteljske medicine, a teme, pretilost i treća dob, imaju posebnu vrijednost u svakodnevnom radu liječnika obiteljske medicine i vjerno su oslikane kroz stručne radove. Stručni skup je kao i svi dosadašnji posvećen istraživanju i promišljanju o pacijentima, kojima je kao i uvijek potrebna i dostupna stručnost, ali i pažnja i empatija. Upravo obiteljski liječnici su jedini u sustavu koji preventivnim postupanjem, dijagnostikom, terapijom, njegovom i palijativnom skrbi objedinjuju i koordiniraju cjelokupnu zdravstvenu skrb pacijenta.

Tema o pretilosti je suvremena i svakodnevna, vezana za komorbiditete i kompleksnu simptomatologiju pretilosti, tako učestalu u današnjoj općoj praksi. Treća životna dob je u relativnim brojkama, najbrže rastuća populacija današnjih pacijenata. i po zadnjim podacima više od 18% osoba u Hrvatskoj je starije od 65 godina. Upravo za njih se veže

multimorbiditet i najveća frekvencija posjeta ordinaciji obiteljskog liječnika.

Belupo je ove godine sudjelovao na stručnom događanju izložbenim prostorom i grupom liječnika iz cijele Hrvatske.

Satelitski simpozij

U sklopu kongresa je organiziran Satelitski simpozij na temu "Metabolički sindrom – kako protiv kobnog trijasa?" o čemu je govorio uvaženi predavač prim. Saša Magaš dr. med., specijalist internist-endokrinolog i dijabetolog sa Sveučilišne klinike Vuk Vrhovac, Klinička bolnica Merkur u Zagrebu. Primarijus Magaš napomenuo je kako je metabolički sindrom skup rizikočimbenika uzrokovan inzulinskom rezistencijom koja prati abnormalno nakupljanje i funkciju masnog tkiva. Globalna epidemija prekomjerne tjelesne mase uzrokuje i globalnu epidemiju metaboličkog sindroma definiranog kao centralna debljina definirana kao opseg struka: > 94 (102) cm u muškaraca ili > 80 (88) cm u žena plus bilo koja dva od

sljedećih četiri čimbenika rizika: ŠUK natašte (FGP) > 5,6 mmol/L (ili primjena terapije za hiperglikemiju), povišen krvni tlak: sistolički >130 ili dijastolički 85 mmHg (ili primjena terapije za hipertenziju), povišeni trigliceridi >1,7 mmol/L (ili primjena terapije za hipertrigliceridemiju), sniženi HDL kolesterol, istaknuo je primarijus Magaš.

Šećerna bolest tipa 2 udvostručuje rizik od neželjenih kardiovaskularnih događaja. Dvije trećine oboljelih od šećerne bolesti umire od kardiovaskularnih događaja. Hrvatske smjernice za liječenje šećerne bolesti tipa 2 zalažu se za individualno postavljanje ciljnih vrijednosti glikemije i hemoglobina a1c (HbA1c) ovisno o dobi pacijenta, dužini trajanja bolesti, postojanju kroničnih komplikacija šećerne bolesti, socijalno-ekonomskim čimbenicima. Mnogobrojni oralni hipoglikemizantni lijekovi koji stoje danas na raspolaganju djeluju na mnogobrojne patofiziološke mehanizme šećerne bolesti tipa 2 (inzulinska sekrecija, otpornost na inzulini u jetri i mišićima, inkretinski efekt u crijevima, reapsorpcija glukoze u bubrežima, lipoliza masnog tkiva). Svaka od skupina lijekova (sulfonil uree, bigvanidi, tiazolidindioni, GLP1 agonisti, DPP4 inhibitori) imaju svoje mehanizme djelovanja, prednosti, nuspojave i nedostatke. Temeљem farmakološkog liječenja i dalje ostaje metformin, čiji su pozitivni kardiovaskularni učinci potvrđeni još u UKPDS studiji.

Postavlja se pitanje odabira druge linije terapije za liječenje šećerne bolesti tipa 2. U prvi plan treba staviti novije skupine lijekova (DPP4 i SGLT2 inhibitori) kao i tiazolidin dione. Sulfonil uree radi češćih hipoglikemija i dobivanja na tjelesnoj masi treba staviti u drugi plan. Radi zakonskih ograničenja GLP1 agonisti su u većini slučajeva treća linija terapije. Novijim studijama potvrđena je korist sniženja razine glukoze u redukciji mikrovaskularnih komplikacija, a za makrovaskularne komplikacije rezultati su dvojbeni (VADT, ACCORD, ADVANCE), te je usprkos smanjenju HbA1c ostadni kardiovaskularni rizik visok. Pojedini SGLT2

Educirati farm propisivači ka u primarnoj z

**ENGLESKO KRALJEVSKO FARMACEUTSKO
SPOSOBNI RUTINSKI PROPISIVATI LIJEKO**

Piše: dr. Ivo Belan

Zdravstvena briga o pacijentima s dugotrajnim bolestima već čini oko 50 posto svih posjeta liječniku opće medicine i 70 posto od ukupnog nacionalnog troška za zdravstvenu i društvenu skrb.

Međutim, istovremeno, očekuje se da će broj takvih bolesnika čak i porasti, od 15 milijuna na 18 milijuna do 2025. godine, što povećava zabrinutost nacionalne zdravstvene službe hoće li se moći nositi s tako povećanim zahtjevima, jer je ionako "razapeta" zdravstvenim uslugama koje već pružaju.

Predsjednica Kraljevskog farmaceutskog društva nedavno je izjavila: "Svjedoci smo dvostrukog udara, s jedne strane sve starija populacija, a s druge strane sve veći broj onih koji žive s jednim ili dvoje bolesnika s takvim bolestima i vode brigu o njima te guraju Nacionalnu zdravstvenu službu do kritične točke. Da bismo odgovorili tim povećanim zahtjevima, trebamo radikalnu reformu brige za takvu grupu pacijenata. Došlo je vrijeme da vlada omogući i organizira tu reformu".

KFD potiče promjenu u politici edukacije kako bi se farmaceute, bar donekle, osposobilo za propisivanje lijekova. Oni ističu: to znači da bi farmaceuti preuzeli liječenje onih pacijenata čije je stanje, bolest, stabilna, ali zahtijeva redovne kontrole i, jednostavno, samo ažuriranje recepata, kako bi ih se održavalo u dobrom stanju i bez liječnika opće medicine ili slanja u bolnicu.

Također, omogućivši farmaceutima da izravno pošalju bolesnika odgovarajućem specijalistu, izbjegle bi se pojedine faze u procesu zdravstvene skrbi, ubrzavajući bolesniku pristup pravom liječenju, a istovremeno olakšavajući pritisak na kapacitete primarne zdravstvene zaštite.

inhibitori pokazuju izrazito povoljan učinak na kardiovaskularnu smrtnost (EMPA REG), istakao je primarijus Magaš.

U regulaciji hipertenzije kao druge sastavnice metaboličkog sindroma ACE inhibitori i dalje imaju središnje mjesto (HOPE). Kontrola sistoličkog krvnog tlaka na razine niže od 130 mmHg u oboljelih od šećerne

bolesti tipa 2 ne smanjuje dodatno kardiovaskularne ishode u odnosu na uobičajene ciljne vrijednosti arterijskog tlaka za dijabetičare (< 140/90 mmHg ili za starije osobe < 150/90 mmHg). Radi povoljnog utjecaja na hemodinamiku glomerula, posljedično smanjenje proteinurije lerkaniidipin je Ca antagonist koji se nameće kao izbor za kontrolu hipertenzije u oboljelih sa šećernom bolešću tipa 2. Dodatna kontrola smanjenja aktivnosti simpatikusa može se postići primjenom agonista I₁ receptora (moksonidina). Terapija statinima ima ključnu ulogu u smanjenju kardiovaskularnog rizika, kontrolirajući treću komponentu kobnog trijasa – dislipidemiju (CARDS).

Na kraju je primarijus Magaš zaključio da individualno postavljanje ciljeva regulacije svih triju komponenta metaboličkog sindroma jedino vodi dugoročnoj uspješnoj kontroli poremećaja i odgađa nastajanje kardiovaskularnih komplikacija.

Nakon simpozija organizirana je degustacija Belupova enteralnog pripravka Nutrixe, u sva 4 okusa: jagoda, kava, vanilija i čokolada. Liječnici su imali priliku "iz prve ruke", osobno se uvjeriti u prednosti prve hrvatske enteralne prehrane. Sudeći prema reakcijama i komentarima, efekt je bio više nego uspješan.

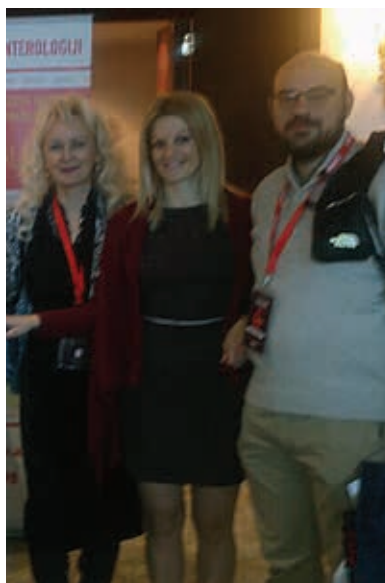
Završnica Kongresa protekla je u vidu okruglog stola kao završnog čina s temom statusa obiteljskih liječnika. Bilo je riječi o potrebnim sustavnim promjenama u zdravstvu koje bi današnjoj općoj praksi omogućile više praktičnog liječenja, a manje administrativnog.

CardioS – međunarodni kongres kliničke kardiologije i srčane insuficijencije

Piše: Dr. Tamara Milenović

Pod dirigentskom palicom barda srpske kardiologije prof. dr. Petra Seferovića u hotelu Hyatt Regency u Beogradu 7. i 8. travnja održan je XV. internacionalni kongres kliničke kardiologije i srčane insuficijencije. Rad CardioS-a odvijao se u dvije dvorane, a tijekom Kongresa održano je 13 sesija u kojima je sudjelovalo više od 50 predavača iz 10 europskih zemalja, Beograda, Niša, Niške Banje, Kragujevca, Novog Sada i Sremske Kamenice i 11 simpozija različitih farmaceutskih kuća. Kongres je posjetilo oko 1000 kardiologa, internista i liječnika opće medicine iz Srbije i Crne Gore.

Više od 20 farmaceutskih kuća sudjelovalo je na ovom tradicionalnom Kongresu, a među njima smo bili i mi, s našom već prepoznatljivom paletom, koja ima svoje značajno mjesto u terapiji srčane insuficijencije. Osim dobrih odnosa s ekipom iz Predstavništva Belupo Beograd, dobra iskustva s primjenom Irumeda, Iruzida, Isocarda i Furosemida Belupo bili su jedan od razloga velike gužve na našem izložbenom prostoru.

farmaceute da budu i kako bi pomogli liječnicima zdravstvenoj zaštiti

KO DRUŠTVO (KFD), NEDAVNO JE OBJAVILO DA BI FARMACEUTI TREBALI BITI
VE PACIJENTIMA S DUGOTRAJNIM **OBOLJENJIMA**

U Engleskoj trenutčno 6 posto registriranih farmaceuta su i propisivači, ističe KFD. "Osim ako ne promijenimo način na koji vodimo brigu o bolesnicima s kroničnim oboljenjima, projekcije kažu da se zahtjeve i opterećenja na zdravstvenu službu više neće moći kontrolirati i savladavati. Niti Nacionalna zdravstvena služba (NHS) ni pacijenti neće moći više čekati da se stvore kapaciteti u tom sustavu" – upozorava predsjednica Kraljevskog farmaceutskog društva.

S druge strane, udruge pacijenata izražavaju "toplu dobrodošlicu" prijedlogu da se

farmaceuti educiraju za obavljanje određenih poslova propisivača lijekova. "Ne samo zato što bi to olakšalo pritisak na liječnike u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i tako osiguralo kvalitetnije zdravstvene usluge onim pacijentima koji stvarno trebaju pregled kod svog liječnika nego će to biti bolje i za one bolesnike koji u stvari i ne trebaju vidjeti svog liječnika, jer se radi jednostavno samo o ispisivanju recepta. To je win – win situacija za pacijente".

Interesantna ideja o kojoj bi se možda moglo razmisliti i kod nas, u Hrvatskoj.

Znanstvenici identificiraju virese koji prijete pandemijama

Eksperti na sveučilištu u Edinburgu identificirali su više od 30 infekcija koje bi mogle biti vjerojatni kandidati za neku sljedeću veliku pandemiju. Otkrili su 37 različitih virusa za koje vjeruju da imaju potencijal proširiti se po čitavoj našoj planeti. Svi su ti virusi pokazali sposobnost širenja među ljudima, međutim, na sreću, do sada nisu uzrokovali neku veću epidemiju.

Studija je izdvojila Mers coronavirus (srodnik Ebola virusu) i nekoliko virusa koje prenose komarci. Istraživači su izjavili da su svi ti virusi u prošlosti uzrokovali manje pojave bolesti, ali su ipak bili predmet "najviše zabrinutosti".

Metoda ispitivanja koju je primijenio taj tim eksperata, kako bi identificirao najopasnije viruse, već je prije predvidjela opasnost od virusa Ebole i Zika, dakle prije nego je izašlo na vidjelo da su baš oni uzročnici velikih epidemija.

Za sada, spomenute infekcije napadaju uglavnom životinje. Međutim, znanstvenici se plaše da bi ta situacija ipak mogla postati velika prijetnja i zdravlju ljudi, ako virusi steknu sposobnost širiti se mnogo lakše među ljudima.

Istraživanje upozorava da se nadzor nad tim virusima treba pojačati i ubrzati kako bi se izbjegle velike krize u javnom zdravlju društva, kao što je bila ona viđena u zapadnoj Africi, za vrijeme ne toliko davne pojave Ebole.

Voditelj studije, prof. Mark Woolhouse je kazao: "Pažljivo praćenje tih infekcija treba biti prioritet, jer bi i relativno manje promjene u njihovom okruženju mogle dovesti do velikih promjena u njihovoj prijetnji za javno zdravlje".

Pandemija se definira kao širenje neke bolesti na velika područja, to jest na više država, čitav kontinent, više kontinenta ili na čitav svijet, zahvaćajući velik broj ljudi.

Jedna od najrazarajućih pandemija bila je Crna smrt, koja je ubila, procjenjuje se, 50 milijuna ljudi 1350. godine. U prošlosti su bile poznate i pandemije gripe i kolere. Jedne od novijih pandemija uključuju AIDS (sida) i H1N1 virus gripe. AIDS je za nekoliko godina zahvatio sve kontinente i gotovo sve države svijeta.

Morana Buzećan Rak, dr. med.

Belupo je jedan od najbolji

MOJA JE ODGOVORNOST SVOJIM RADOM DOPRINIJETI PROSPERITETU I RAZVOJU BELUPA KAO VAŽNE, RESPEKTABILNE HRVATSKE **TVRTKE**

Piše: Morana Buzećan Rak, dr. med.

U Belupu radim od 1. travnja 2016. godine. Po zanimanju sam liječnica; 2005. godine završila sam Studij medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Tijekom i nakon završenog studija bavila sam se znanstveno-istraživačkim radom te sam koautor u nekoliko znanstvenih radova s područja pedijatrijske alergologije. Po završenom studiju odradila sam pripravnički staž u KBC-u Rijeka, a potom, 2007. godine, položila državni stručni ispit. Nakon toga sam radila uglavnom u struci, kao liječnica (u turističkim ambulantomama, KBC-u Rijeka, ambulantomama obiteljske medicine), a tijekom nekoliko mjeseci i kao stručna surad-

nica u farmaceutskoj kompaniji Schering Plough CE AG.

Kao i ostali djelatnici Belupa, stručno-komercijalni suradnik ima obavezu i odgovornost svojim radom doprinijeti prosperitetu i razvoju Belupa kao važne, respektabilne hrvatske tvrtke. Konkretno, stručni suradnik ima zadatak promovirati Belupove farmaceutske preparate liječnicima i ostalim zdravstvenim radnicima putem osobnih posjeta, kongresa, predavanja, uz obavljanje svih ostalih pratećih aktivnosti. Uz sve to, od izuzetne je važnosti trajno njegovanje vlastite edukacije te razvoj vlastite osobnosti.

Za svaki novi radni dan stručno-komer-

Milica Zailac, dipl. iur.

Nadam se da ću svojim marljivim radom

Piše: Milica Zailac, dipl.iur.

Moje je ime Milica Zailac, rođena sam u Daruvaru u kojem sam provela djetinjstvo, završila osnovnu i srednju školu. Nakon gimnazije, upisala sam Pravni fakultet u Zagrebu te sam diplomirala 2013. godine kao druga u generaciji. Prvo radno iskustvo stekla sam na radnom mjestu stručnog suradnika za pravne poslove u Službi za pravne poslove Hrvatskog sabora.

Nakon položenog državnog stručnog ispita, zaposlila sam se u odvjetničkom društvu u kojem sam radila na poslovima povezanim s pružanjem pravne podrške strankama, sastavljanjem ugovora te na poslovima zaštite intelektualnog vlasništva stranaka.

No kako sam oduvijek željela raditi kao korporativni pravnik, posao u Belupu mi se činio kao odličan korak u karijeri. Tako sam u drugom mjesecu 2016. g. započela svoju karijeru u Belupu na mjestu stručnog suradnika za pravne poslove u sektoru Razvoja poslovanja i registracija. Moj posao na dnevnoj razini obuhvaća sve aktivnosti vezane za vođenje Belupova portfelja žigova. Kako su pravila oko imenovanja farmaceutskih proizvoda postala kompliciranija,

h poslodavaca u Hrvatskoj

cijalnog suradnika mogu reći da je novi izazov. Izazove i zadatke pred nas stavlja poslodavac, ali to moramo činiti i mi sami, želimo li biti efikasni, a samim time i zadovoljni učinjenim poslom. Ovaj nas posao uči organiziranosti i snalažljivosti u različitim situacijama, a svakodnevne interakcije omogućavaju daljnju izgradnju nas samih kao osoba. Kada se radi o rizicima, svaka „akcija“ nosi sa sobom određeni rizik, te je, u poslovnom smislu, važno naučiti odvagati odnos između važnosti cilja i mogućeg rizika.

Prije Belupa, radila sam i u nekadašnjoj farmaceutskoj kompaniji Schering Plough CE AG. To su, dakle, bili počeci mog upoznavanja i rada u farmaceutskoj industriji. Nakon što sam nekoliko godina radila kao liječnica, ponovno se probudila želja za radom u farmaceutskoj tvrtki te sam se, motivirana pozitivnim spoznajama o Belu-

pu kao jednom od najboljih poslodavaca u Hrvatskoj, prijavila na natječaj te dobila posao. Tijekom proteklih godinu dana imala sam priliku upoznati Belupu i „iznutra“. Ono što mi se u Belupu odmah sviđelo, i što mi je kao osobi izuzetno važno, je njegovanje zdravih međuljudskih odnosa, odnosno gotovo obiteljske atmosfere. S druge strane, sama radna sredina je vrlo motivirajuća, trud i rezultati redovito su zamijećeni i nagrađeni, a nove ideje uvijek dobrodošle.

S obzirom na današnji, ubrzani, stil života, ne preostaje mi previše slobodnog vremena. Svaki slobodni trenutak nastojim iskoristiti korisno te se baviti onim aktivnostima u koje mogu uključiti svoju obitelj. Velika sam ljubiteljica prirode tako da često plivam ili planinarim, a kod kuće se bavim kreativnim aktivnostima, uređivanjem vrta i slikanjem.

doprinijeti rastu kompanije

KAO IZAZOVE VIDIM STALNE PROMJENE U FARMACEUTSKOM ZAKONODAVSTVU PRI ČEMU ŽELIM DA BELUPO POSTANE VODEĆA FARMACEUTSKA KOMPANIJA U REGIJI TE PROŠIRI PROIZVODNI PORTFELJ LIJEKOVA

tako je i pronalazak prikladnog imena za proizvod postao sve zahtjevniji. U tu svrhu, a na prijedlog sektora Marketinga te u dogovoru sa zainteresiranim tržištima, provodim pretragu predloženog imena u odnosu na već postojeće žigove na tržištima koja su naznačena u Odluci o uvođenju preparata u portfelj. Na taj način uočavam sve potencijalne zapreke u zaštiti imena na tržištu, usput uvažavajući mišljenja agencija za lijekove s pojedinog tržišta.

S druge strane, potrebno je i voditi računa o tome da već zaštićena Belupova imena (žigovi) ostanu prepoznatljivi brand te da nitko drugi sličnim imenima ne iskoristi tržišnu prednost Belupa. Tako sastavljam prigovore, pripremam podneske i sastavljam ugovore u svrhu očuvanja Belupovih žigova. Kad je potrebno, uključim se u rad i drugih sektora dajući pravna mišljenja. Tome se uvijek posebno veselim jer su upiti raznoliki pa na taj način steknem puno novih znanja.

S pravne strane sam uključena i u sastavljanje ugovora u suradnji sa sektorom Upravljanja kvalitetom, direktnu komunikaciju s partnerima te vođenju evidencije potpisanih ugovora.

Posao koji radim je dinamičan te je potrebna neprestana komunikacija između sektora, sa zastupnicima na stranim tržištima i kolegama pravnicima iz drugih zemalja.

Slobodno vrijeme posvećujem ljudima koje volim radeći stvari koje volim. Jedna od njih je prevođenje, kojim se bavim kao ovlaštenu sudski tumač za engleski jezik.

Kao velike izazove vidim konstantne promjene u farmaceutskom zakonodavstvu pri čemu je moja želja da Belupo postane vodeća farmaceutska kompanija u regiji te proširi proizvodni portfelj lijekova. Nadam se da će moja uloga u Belupu biti prepoznata te da ću svojim marljivim radom doprinijeti rastu kompanije na farmaceutskom tržištu.

17. Microsoft WinDays u Poreču

Podravka prepoznaje važnost digitalne konkurentnosti i ulaganja u inovacije

U sklopu 17. WinDays konferencije održane u Poreču, Podravka je predstavila ključne projekte i ulaganja u trenutno najnaprednije tehnološke izume, čime potvrđuje da prati potrebe i trendove na tržištu te se uspješno prilagođava novoj, digitalnoj eri poslovanja.

Sudjelovanjem na okruglom stolu pod nazivom "Zašto i kako stvarati digitalno konkurentne projekte", predsjednik Uprave Marin Pucar je istaknuo kako je Podravkina digitalizacija krenula još s "Malim tajnama velikih majstora". Od tada do danas, Podravka uvijek nastoji biti prva u inovacijama koje tržište traži i prepoznaje, a svoju poziciju lidera potvrdila je i pokretanjem svog kulinarskog portala Coolinarika.com.

Mario Kraljić, Podravkin direktor službe Istraživanje tržišta i unapređenja marketinške efikasnosti prezentirao je Podravkin poslovni slučaj korištenja Big Data i prediktivne analitike u slučaju juha na hrvatskom tržištu. Time je pokazano kako danas nije problem u nalaženju informacija, već je važno dati odgovor što s postojećim podacima napraviti. Sudionici WinDays konferencije imali su priliku, prvi puta u Hrvatskoj, gledati medvjedića Lina s HoloLens hologramskim naočalama, za koji su vizualizaciju radili Podravka i tvrtka Span, koje omogućuju spajanje Lino medvjedića u digitalnom obliku sa stvarnošću u kojoj se osoba s naočalama nalazi. Svim sudionicima WinDays konferencije prezentiran je i rad Gammachefa, robota – kuhara koji priprema jela iz jednog lonca, dodajući hranu i sastojke iz spremnika prema unaprijed zadanom digitalnom receptu.

KAKO SMO PROVELI DAN NA SNIMANJU U SLUŽBI LOGISTIKE I SKLADIŠTU GOTOVIH PROIZVODA ZA D

Zašto se Belupo razlikuje od Pa, upravo zbog ljudi koji u nje

SKLADIŠTE RADI U DVIJE SMJENE PO PETNAESTAK LJUDI. U TOME SVEMU VAŽNU ULOGU IMA TIMSKI RAD, MOTIVACIJA, ALI I ZADOVOLJSTVO KOLEGA KOJI **TU RADE**

Logistika je služba unutar sektora Tržišta RH koju čini 70-tak ljudi i dva odjela: Skladišno poslovanje na čelu s rukovoditeljicom Natašom Srnić i Disponentski poslovi koje rukovodi Željko Premužić. Logistika ispunjava zahtjeve koje pred nju stavljaju GMP i GDP propisi, kao i brojne druge institucije (farmaceutске inspekcije, Porezna uprava, Carinska uprava, financijske kontrole, in-

spekcija Zašite okoliša itd.). Skladišno poslovanje obuhvaća sedam skladišta s različitim vrstama materijala (gotovim proizvodima za domaće tržište, gotovim proizvodima za izvoz, sirovina, ambalaže, opasnih zapaljivih kemikalija, kancelarijskih materijala te skladišta HTZ opreme i sredstava za čišćenje), u kojima rade zaposlenici redovno educirani za sva potrebna područja. U Dis-

ponentskim poslovima djelatnici planiraju i optimiziraju transport naših proizvoda, a osim toga brinu o potpunom voznom parku Belupa i transportnih i osobnih vozila. Također je i za prijevoz opasnih tvari educiran savjetnik za prijevoz opasnih tvari i ADR vozač osposobljen za prijevoz opasnih tvari. Osnovni zadaci i zaduženja unutar cijele službe Logistike su planiranje, organizaci-

2.900 m² skladišnog kapaciteta s 5.100 paletnih mjesta

Skladište lijekova za domaće tržište izgrađeno je 1999. godine, u sklopu tada najveće investicije u Republici Hrvatskoj, izgradnje Nove tvornice krutih oblika lijekova. Kako je potražnja na domaćem tržištu rasla tako smo i mi postojeće kapacitete 2013. godine, uz modernizaciju automatizacije rada, nadogradili skladištem gotovih proizvoda za domaće tržište, koje se sada prostire na ukupnoj površini od 2.900 m² skladišnog kapaciteta s 5.100 paletnih mjesta.

rektorica Logistike, Željka Kranjčev.

Međusobna podrška, razumijevanje i timski rad

Za organizaciju snimanja i odabir kadrova bio je zadužen Igor Betti, skladištar u Skladištu gotovih proizvoda za domaće tržište koji je našim snimateljima Matiji, Ivanu i Branimiru prije početka pokazao koje kadrove trebamo snimiti. Dakle, snimanje smo započeli u ranim jutarnjim satima. Uz kombinaciju statičnih i dinamičnih kadrova, ali i najboljih isječaka trebalo je što preciznije prikazati kako teku poslovni procesi u skladištu. Dijelić atmosfere sa snimanja pokušat ćemo vam dočarati nizom fotografija na kojima možete vidjeti kako doista izgleda naše skladište, ali i belupce koji s tolikim entuzijazmom i osmijehom na licu vrijedno odrađuju svoj posao. Te srijede upoznali smo mnogo kolegica i kolega koje inače srećemo na hodnicima, na putu do gableca, na odlasku kućama, no nismo ni znali da baš oni rade u skladištu gotovih proizvoda za domaće tržište. Svaka je paleta i svaka kutija na svom mjestu, upravo tamo gdje mora biti da bi na kraju došla do ljekarne i pacijenta. Te vrijedne ruke samo su dio karike u lancu od ulaska kutije u skladište gotovih proizvoda pa do izlaska na tržište. Kada narudžba iz Službe prodaje stigne u skladište gotovih proizvoda, naše kolege kaže Igor, u dogovoru s disponentskim poslovima pažljivo planiraju organizaciju rada toga dana.

DOMAĆE TRŽIŠTE

Drugih? Njemu rade!

ja, upravljanje i kontrola tokova materijala. Proces se odvija počevši od zaprimanja ulaznih materijala (sirovina i ambalaže), njihova skladištenja pod odgovarajućim kontroliranim uvjetima koji osiguravaju očuvanje kvalitete tih materijala, izdavanja u proizvodnje do zaprimanja gotovih proizvoda u odgovarajuća skladišta, pravovremene pripreme isporuke kupcima i otpreme u vozilima s kontroliranim uvjetima uz osiguranje sljedivosti svakog materijala. Međusobnom suradnjom sa svim službama osigurava se kontinuitet poslovanja i odvijanje procesa

drugih službi. Pri tome je naglasak na optimizaciji procesa i minimalizaciji troškova kako bi se u konačnici postigla veća profitabilnost. Inače, sektor Logistike započeo je i s izmjenom WMS sustava (warehouse management sistem), kako bi i u tom pogledu bili korak ispred tržišnih zahtjeva. U tijeku je nadogradnja skladišta sirovina i ambalaže kojom će se povećati skladišni kapaciteti, ali i ubrzati radni procesi, kazala nam je di-

Skladište radi u dvije smjene po petnaestak ljudi. U tome svemu važnu ulogu ima timski rad, motivacija ali i zadovoljstvo kolega koji tu rade. Samo mala nepažnja može dovesti do pogreške. I baš zato bez međusobnog razumijevanja, podrške ali i pozitivne komunikacije ne bi bilo uspjeha. Zašto se Belupo razlikuje od drugih. Pa upravo zbog ljudi koji u njemu rade, kazao nam je Igor Betti.

ŽELJKA HRŽENJAK, PREDSTAVNICA UDRUGE "VELIKO SRCE MALOM SRCU" U KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKOJ ŽUPANIJU

Za život dovoljno je i pola srca

U HRVATSKOJ JE OKO 10.000 DJECE SA SRČANIM BOLESTIMA, A GODIŠNJE IH SE RAĐA OKO 500. UDRUGA PREKO SVOJIH PODRUŽNICA DJELUJE I LOKALNO PA OVE GODINE PRIKUPLJA SREDSTVA ZA AVD UREĐAJ, AUTOMATSKI VANJSKI DEFIBRILATOR KOJI BI SE KORISTIO U **DURĐEVCU**

Pripremio: Goran Čičin-Mašansker

Udruga 'Veliko srce malom srcu' neprofitna je humanitarna udruga liječnika, zdravstvenog osoblja i roditelja djece s prirodnim srčanim greškama i drugim srčanim bolestima. Osnovana je 1994. godine u Zagrebu te je jedna od najstarijih u Hrvatskoj. Osnovni ciljevi udruge su razvijanje svijesti o potrebi ranog utvrđivanja srčanih grešaka, potpora njihovom pravodobnom i pravilnom liječenju, prikupljanje sredstava za neophodne uređaje, pomagala i lijekove te osvješćivanje građana Republike Hrvatske o tome što znači biti dijete s prirodnom srčanom greškom ili bolesti te što znači biti njihov roditelj ili liječnik.

Udruga ima utjecaj na psihološku stranu pomoći

– Ono što je nama roditeljima u datom trenutku kada smo se suočili s dijagnozom najviše pomoglo je psihološka pomoć. Jer, kad je dijete bolesno i kad se upućuje u inozemstvo na liječenje s kompleksnom srčanom greškom, tada je, da to tako kažem, bolesna cijela obitelj. Udruga u tim trenucima ima beskrajni utjecaj na psihološku stranu pomoći, kakvu sam dobila i ja sama kad sam bila u istoj situaciji - rekla nam je Željka Hrženjak, predstavnik udruge 'Veliko srce malom srcu' iz podružnice u Koprivničko-križevačkoj županiji.

U Hrvatskoj je oko 10.000 djece sa srčanim bolestima, a godišnje ih se rađa oko 500. Na svakih 100 poroda u prosjeku se rađa jedno dijete s prirodnom srčanom greškom. Dijagnozu je moguće postaviti već za vrijeme trudnoće, iako se većina dijagnoza postavlja poslije poroda. Jednostavne greške mogu se potpuno izliječiti, a složene se liječe i kontroliraju cijelog života. U Hrvatskoj postoji Referentni centar pedijatrijske kardiologije u Klinici za pedijatriju KBC-a Zagreb, čiji je voditelj pr. dr. sc. Jurica Vuković, dok je šef pedijatrijske

kardiologije dr. sc. Daniel Dilber, a predsjednik udruge 'Veliko srce malom srcu' je dr. Dražen Belina.

– Mnogo naše djece iz Hrvatske odlazi na liječenje i u inozemne kardiološke centre u austrijskom Linzu i njemačkom Münchenu. Svi bolesnici koji su u dječjoj dobi operirani

zbog srčane greške smatraju se kroničnim bolesnicima jer se svaki od njih, a osobito oni sa složenim srčanim greškama, sklon pojavi kasnijih komplikacija. Od svih srčanih grešaka, među najtežim oblicima jest Sindrom hipoplastičnog lijevog srca (HLHS), stanje u kojem lijeva strana srca nije u sta-

nju vršiti svoju funkciju –objašnjava Željka Hrženjak.

Roditelji strijepe nad svakim otkucajem srca

Udruga svake godine u nekoliko hrvatskih gradova organizira veliku manifestaciju 'Svjetski tjedan prirodnih srčanih bolesti u djece' koja se odvija od 7. do 14. veljače, a ove godine je održana u Osijeku, Rijeci, Zagrebu, Čakovcu, Metkoviću i Đurđevcu. Udruga u mnogim dijelovima države preko svojih podružnica djeluje i lokalno pa tako ove godine prikuplja sredstva za AVD uređaj, automatski vanjski defibrilator koji bi se koristio u Đurđevcu. Akcija i dalje traje jer još nije prikupljeno dovoljno sredstava, a inicijative će u budućnosti biti usmjerene prema odjelu pedijatrije u Općoj bolnici 'Dr. Tomislav Bardek' u Koprivnici. U humanitarnim akcijama priključio im se i niz lokalnih udruga i volontera sa šireg đurđevačkog i koprivničkog područja.

Željka Hrženjak majka je male Lane, kojoj je sada pet i pol godina. Njena je dijagnoza zajednički artiovertikalarni kanal, insuficijencija artiovertikalarnih valvula stupnja II, plućna hipertenzija, ishemični infarkt desno s hemiparezom lijevo. Lana je imala kompletnu korekciju srca u Linzu u dobi od šest

mjeseci, reanimaciju srca te hemiparezu lijeve strane tijela, a u rodilištu je liječnici nisu prepoznali kao bolesno dijete s tako kompleksnom srčanom greškom. Sad je čeka još jedna operacija.

– Doktor Kniewald gledao nas je kao svjetsko čudo što smo došli sa šestomjesečnom bebom s takvom srčanom greškom. U Austriji je prije operacije dobila gripu te nam je bio zakazan novi termin operacije. Dijete je operirano pod gripom te je zbog sekreta na plućima i cjelokupnog stanja bilo dva tjedna na sintetičkim drogama. Nakon toga, kad je bila probuđena iz inducirane kome, bila je na metadonu zbog ovisnosti na sintetičke droge. Mnogo roditelja proživi slične stvari, i još gore od ove naše. Obično nas prate i razni sindromi, od Dawna do Vilijamsovog sindroma, itd. Na prvi pogled, kad sretnete dijete koje ima prirodenu srčanu grešku a nema neki usputni sindrom, izgleda sasvim normalno, ali srce nije takvo. Ožiljak koji je na grudnom košu skopčan je kopčama i mnogo puta otežava rast i razvoj, pogotovo u razdoblju puberteta. Treba dočekati da pubertet prođe i da jednog dana ta djeca postanu odrasli ljudi, da djevojčice budu majke, a dječaci očevi. Za to vrijeme mi roditelji strijepimo nad svakim njihovim otkucajem srca, nad svakim novim društvenim i socijalnim preprekama koje ih

čekaju. Mnogo ljudi ni ne zna da takva djeca postoje, nisam ni ja znala, čula sam za neke rupice na srcu, ali ne i za ovakve kalvarije kakve mi prolazimo.

Suradnju s zajednicom iseljenika u Linzu

Republika Hrvatska je prije nekoliko godina prepoznala taj globalni problem te se naša djeca o trošku države upućuju u inozemne centre na operacije koje su jako skupe.

– Istaknula bih suradnju s Hrvatskom zajednicom iseljenika u Linzu. Oni su jako angažirani u pomoći roditeljima koji tamo dolaze te su u svojem Hrvatskom domu u Linzu napravili nekoliko apartmana koje roditeljima iz Hrvatske iznajmljuju po simboličnim cijenama, tamo sam i ja bila kad nisam bila s kćeri u sobi. Njihovi članovi obilaze roditelje i djecu u bolnici, a svake nedjelje išli smo na misu u hrvatsku crkvu u Linzu. Udruga ima i stan u Zagrebu koji je od Grada dobila na korištenje te i tako pomažemo roditeljima koji nemaju osiguran smještaj u Zagrebu.

Za kraj je Željka Hrženjak poručila:

– Moto naše udruge je kako je za život dovoljno i pola srca te radimo na tome da svaki čovjek na ovom planetu može i mora biti osviješten te da mora i može sudjelovati u izgradnji bolje budućnosti za svu djecu ovoga svijeta.

SAMOPOMOĆ

Tko vam je najveći protivnik?

Vaš vlastiti ego!

EGO POBIJA PREDNOSTI I PRILIKE. ON JE MAGNET ZA NEPRIJATELJE I POGREŠKE. U TRENUTKU KADA VJERUJETE U SVOJU VELIČINU, EGO POSTAJE SMRT VAŠE KREATIVNE KARIJERE

Pripremio: dr. Ivo Belan

Kako vlastiti ego može postati najveća zapreka vašem uspjehu?

Gdje god bili, što god radili, vaš najveći neprijatelj već je unutar vas: vaš ego. Sigurno ste već u mislima kazali: "To nije slučaj sa mnom. Nitko me ikad ne bi nazvao egomanijakom". Možda ste oduvijek mislili o sebi kao o prilično uravnoteženoj osobi. Međutim, za ljude s ambicijama, talentima, energijom i potencijalom da obave zadatak, ego se pojavljuje u svakom području djelovanja. Točnije, ono što nas čini toliko obećavajućim kao mislitelji, djelotvorne, kreativne i poduzetne, ono što nas vodi na top pozicije u određenim područjima, to nas istovremeno čini i ranjivim za tu tamnu stranu psihe.

Sigmund Freud, austrijski psihijatar, opisao je ego s poznatom analogijom – "Naš ego je jahač na konju, gdje mi nesvjesno predstavljamo konja, dok ga ego pokušava

usmjeravati".

Moderni psiholozi koriste riječ „egotist“ da bi označili nekoga koji je opasno fokusiran na sebe, uz preziranje i neobaziranje na drugog. Sve su te definicije dovoljno istinite, međutim od male su koristi izvan kliničkog okruženja. Ego kojeg najčešće viđamo možemo prikazati s više kolokvijalnom definicijom: nezdravo uvjerenje o vlastitoj važnosti. Kako je jedan svjetski poznati nogometni trener kazao: "To je slučaj kada samopouzdanje postaje aronacija".

Većina nas nismo egomanijaci, ali ego je prisutan u korijenu gotovo svakog eventualnog problema i prepreke na koju nailazimo, od situacije "Zašto ne možemo pobijediti – do zašto trebamo pobijediti" i na štetu drugog.

Obično to ne percipiramo na taj način. Mi uglavnom mislimo da je nešto drugo krivo za naše probleme (najčešće drugi ljudi). Još prije nekoliko tisuća godina, pjesnik Lukre-

cije je rekao: "Mi smo bolesni ljudi, koji ne znamo uzrok svoje bolesti". Sa svakom ambicijom i ciljem kojeg imamo – bio velik ili mali – ego je prisutan, potkopavajući nas na našem putu prema cilju i u čije ostvarenje smo sve uložili.

Ego je neprijatelj onoga što želite i onoga što imate: usavršavanje vještina, postizanje prave kreativne pronicavosti, dobre suradnje s drugima, izgradnje lojalnosti i podrške, dugovječnosti, ponavljanja i zadržavanja uspjeha. Ego pobija prednosti i prilike. On je magnet za neprijatelje i pogreške. U trenutku kada vjerujete u svoju veličinu, ego postaje smrt vaše kreativne karijere.

Ako je ego glas koji ljudima kaže da su bolji nego što stvarno jesu, onda se može kazati da ego istinski inhibira uspjeh, jer sprječava direktnu i poštenu vezu sa svijetom oko njih. Svjesna separacija. Od čega? Od svega.

Takva odvajanja imaju neizmjerne velike negativne posljedice. Iz jednostavnog razloga što ne možemo surađivati s okruženjem ako podižemo zidove između nas i drugih. Ne možemo poboljšati svijet ako ne razmijenimo njega ili sebe. Ne možemo primiti povratnu spregu (feedback) ako nismo sposobni ili smo nezainteresirani da čujemo i drugu stranu, druge vanjske izvore.

Čovjek ne može prepoznati prilike – ili ih stvoriti – ako, umjesto da vidi što je ispred njega, živi unutar svoje vlastite fantazije. Bez točne procjene vlastitih sposobnosti, u usporedbi s drugima, ono što posjedujemo nije samopouzdanje, nego iluzija. Kako će ljudi doseći, motivirati ili voditi druge ljude, ako ne mogu otkriti njihove potrebe – zato jer izgubili dodir i s vlastitim potrebama?

Samo jedna stvar održava ego prisutnim, jer on sigurno ne služi nikakvoj produktivnoj svrsi. To je komfor. Obavljati veliki posao, bez obzira je li to u sportu, umjetnosti ili u biznisu, često je jako teško i izaziva strah. Međutim, ego olakšava taj strah. On je melem za tu nesigurnost. Zamjenjujući racionalne ili svjesne dijelove naše psihe s hvalisanjem i zaokupljenošću samim sobom, ego nam govori ono što želimo čuti i kada to želimo čuti.

Međutim, to je kratkotrajni "fiks" koji ima dugotrajnu posljedicu. I zato je potrebno boriti se protiv njega, jer je on naš neprijatelj.

Fersan[®] JUNIOR

Tekući dodatak prehrani

ZA NADOPUNU ŽELJEZA

sadrži liposomalno željezo

arome jagode

 BELUPO

Hendrix – Savski polumaraton

Piše: mr. sc. Tatjana Kalodera, dipl. oec.

Deveti Savski polumaraton pod nazivom Hendrix održan je 9. travnja, a ime je dobio prema startu i cilju utrke koji se nalaze ispod željezničkog mosta što unatrag dvije godine nosi naziv Hendrix prema grafitu koji je netko napisao na mostu.

Utrka je postala iznimno popularna tako da je sudjelovalo ukupno 468 trkača. Trčalo se po Savskom nasipu od Hendrixova do Jankomirskog mosta i natrag po drugoj strani nasipa uz golf-terene.

Unatoč preskočenim treninzima na otvorenom ove iznimno hladne zime, uspjela sam se relativno dobro pripremiti za svoj treći polumaraton te sam ga bez problema otrčala. U mojoj dobnoj kategoriji zauzela sam 6. mjesto.

Moram priznati da sam ponosna na sebe što uz sve poslovne i privatne obaveze koji imam mogu otrčati polumaraton, a da pri tome uživam u utrci i trčanju te da mi to ne predstavlja već napor.

Naravno, jednoga dana voljela bih istrčati i

maraton, ali to je već bitno ozbiljniji pothvat za koji se treba adekvatno pripremiti.

DOGAĐANJA

Pripravnici četvrte SHAPE generacije u obilasku tvornica

U sklopu općeg dijela pripravnštva tijekom kojeg je predviđeno upoznavanje organizacijskih cjelina kompanije, za četvrtu generaciju SHAPE pripravnika sredinom mjeseca travnja organiziran obilazak tvornica.

Uz stručno vodstvo u svakoj tvornici, pripravnici su iz prve ruke mogli naučiti nešto

više o proizvodnji u Tvornici dječje hrane i kremnih namaza, Tvornici juhe i Vegete, Tvornici voća i Tvornici koktel peciva.

Isto su tako posjetili i pogone novih tvornica krutih, polukrutih i tekućih oblika lijekova Belupa, a obilazak su završili posjetom Danici i Food Solutionu.

12. samostalna izložba Marine Dvorski

Dvanaesta samostalna izložba slika Marine Dvorski otvorena je koncem travnja u galeriji Sveti Martin u Svetom Martinu na Muri. Marina je zaposlenica Belupova sektora Riznica.

Živi u prigradskom naselju Reka, s obitelji. Slikanjem se bavi 10 godina. Slika tehnikom ulja na platnu u maniri realizma. U zadnjih godinu dana istražuje sebe i svoj

izričaj, pa vrlo često koristi slikarsku "špah-tlicu" kako bi njene slike dobile modernistički izgled.

Članica je Likovne sekcije "Podravka 72", te Likovno-kreativnog centra Koprivnica, gdje obavlja dužnost predsjednice. Sudjelovala je na 30-tak zajedničkih izložbi s udrugama čije je članice, te 40-tak likovnih kolonija humanitarnog karaktera. Ova izložba

posvećena je njenom ocu koji se bori s teškom bolešću. Izložene su 23 slike različite tematike: portret oca, mrtve prirode, floralne tematike, pejzaži te slike konja i divljači. Izložba ostaje otvorena mjesec dana. U programu otvorenja izložbe sudjelovale su članice koprivničkog KUD-a "SRCE" koje su svojim nastupom dočarale ljepotu kulturne baštine podravskog kraja.

Boli? Ne boli!

film tableta
LAGANA ZA GUTANJE
I ŽELUDAC

LUPOCET

Bezbolno rješenje

 BELUPO

Lupocet sadrži paracetamol. Za oralnu primjenu.
Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama
upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

NOKAUTIRAJTE BOL VEĆ U PRVOJ RUNDI!

NEOFEN forte

Jači od bolova!

Neofen forte sadrži ibuprofen. Za oralnu primjenu. Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

www.neofen.hr
 BELUPLO